EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 6.9.2023
COM(2023) 512 final

2023/0311 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SEC(2023) 305 final} - {SWD(2023) 289 final} - {SWD(2023) 290 final} - {SWD(2023) 291 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Euroopan unioni (EU) perustuu ihmisarvon, vapauden ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) ja perusoikeuskirjan mukaisesti se on sitoutunut torjumaan syrjintää, myös vammaisuuteen perustuvaa syrjintää.

EU:n kansalaisten oikeus liikkua ja oleskella vapaasti Euroopan unionissa on yksi EU:n arvostetuimmista saavutuksista ja sen talouden tärkeä moottori.

EU ja kaikki sen jäsenvaltiot ovat YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen, jäljempänä ’vammaisyleissopimus’, sopimuspuolia. Vammaisyleissopimuksen tarkoituksena on edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä edistää vammaisten henkilöiden synnynnäisen arvon kunnioittamista. Vammaisyleissopimuksessa sopimuspuolille asetetaan velvoite tunnustaa vammaisten henkilöiden oikeus liikkumisvapauteen yhdenvertaisesti muiden kanssa. Sopimuspuolia velvoitetaan myös toteuttamaan tehokkaita toimia, joilla varmistetaan vammaisten henkilöiden mahdollisimman itsenäinen henkilökohtainen liikkuminen muun muassa helpottamalla vammaisten henkilöiden henkilökohtaista liikkumista sillä tavalla kuin ja silloin kun he haluavat sekä kohtuulliseen hintaan.

Euroopan parlamentin, neuvoston ja Euroopan komission Göteborgissa 17. marraskuuta 2017 antamassa yhteisessä julistuksessa[1] Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista määrätään, että vammaisuudesta riippumatta jokaisella on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin siltä osin kuin on kyse yleisesti saatavilla olevien tavaroiden ja palvelujen saatavuudesta (periaate 3). Lisäksi Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa tunnustetaan, että vammaisilla henkilöillä on oikeus yhteiskuntaan osallistumisen mahdollistaviin palveluihin (periaate 17). Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa toimintasuunnitelmassa viitataan vammaisten henkilöiden edelleen kohtaamiin merkittäviin esteisiin, joita käsitellään tarkemmin vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevassa strategiassa 2021–2030.

Vammaisille henkilöille, joiden vammaisaseman jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat arvioineet ja tunnustaneet, myönnetään usein erityisehtoja tai -kohtelua palvelujen, toimintojen tai järjestelyjen osalta, myös silloin kun ne ovat maksuttomia kyseisessä jäsenvaltiossa, ja riippumatta siitä, onko tarjoajana viranomainen tai yksityinen palveluntarjoaja ja toimivatko nämä kansallisten tai paikallisten sääntöjen tai oikeudellisten velvoitteiden perusteella, ja usein näitä etuja tarjotaan vapaaehtoisesti (erityisesti yksityiset toimijat).

Useimmiten erityisehtoja tai -kohtelua tarjotaan julkisessa ja yksityisessä liikenteessä, pysäköinnissä, kulttuuritapahtumissa (esim. museoissa), urheilu- ja vapaa-ajanpalveluissa, huvipuistoissa ja turistikohteissa. Näihin voi sisältyä muun muassa maksuton sisäänpääsy, alennetut tariffit, alennetut maksullisten teiden, siltojen tai tunneleiden käyttömaksut, ensisijainen pääsy, henkilökohtainen avustaminen, tuki (kuten pistekirjoituksen ja

[1] Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista (EUVL C 428, 13.12.2017, s. 10).

äänioppaiden käyttö), apuvälineiden saatavuus, suuremmat tai varatut (pysäköinti)paikat.[2] Henkilöliikenteessä henkilökohtaiset avustajat tai muut vammaisten henkilöiden saattajat tai avustajat voivat matkustaa maksutta ja istua, kun se on käytännössä mahdollista, vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön vieressä.[3] Erityiskohtelua ja -ehtoja tarjotaan myös silloin kun toiminnot tai järjestelyt ovat maksuttomia.

Toisessa jäsenvaltiossa matkustavilla henkilöillä, joilla on tunnustettu vammaisasema asuinjäsenvaltiossaan, voi kuitenkin olla vaikeuksia saada erityisehtoja tai -kohtelua kyseisessä toisessa jäsenvaltiossa, mikä usein johtuu siitä, että heidän asuinjäsenvaltionsa myöntämää vammaiskorttia tai -todistusta ei tunnusteta.

Sekä julkisiin että yksityisiin tiloihin pääsyn fyysisten ja muiden esteiden lisäksi korkeat matkakustannukset ovat keskeinen tekijä, joka estää monia vammaisia henkilöitä matkustamasta,[4] koska erityistarpeiden vuoksi heidän matkakulunsa ovat korkeammat kuin vammattomien henkilöiden.[5] Eurostatin tutkimus matkailuun osallistumattomista henkilöistä vahvistaa, että koko väestöä tarkasteltaessa taloudelliset syyt ovat keskeinen syy olla matkustamatta. Tutkimuksesta kävi ilmi, että 44,83 prosenttia väestöstä ei matkaillut taloudellisista syistä vuonna 2019.[6] Vammaisilla henkilöillä on suurempi köyhyysriski kuin vammattomilla henkilöillä. EU:n tasolla 16 vuotta täyttäneistä vammaisista henkilöistä noin 21,1 prosenttia oli köyhyysriskissä vuonna 2021, kun taas vammattomien henkilöiden osuus oli 14,9 prosenttia. Kaikkien 16 vuotta täyttäneiden osuus oli 16,4 prosenttia.

Oikeudellinen epävarmuus ja mahdolliset lisäkustannukset saattavat heikentää vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen täysipainoisesti ja tehokkaasti.

Monille vammaisille henkilöille yksityisautoilu on paras tai ainoa keino matkustaa itsenäisesti. Mahdollisuus pysäköidä mahdollisimman lähelle määränpäätä ja vammaisille henkilöille varattujen tai suurempien pysäköintipaikkojen saatavuus on olennaisen tärkeää heidän itsenäisyytensä tukemisessa ja helpottaa vapaata liikkuvuutta koskevien oikeuksien käyttöä. EU:n vammaisten henkilöiden pysäköintilupa luotiin vuonna 1998 neuvoston suosituksella[7], jolla perustettiin yhdenmukaisen EU:n mallin mukainen pysäköintilupa. Se on yksi EU:n vammaispolitiikan näkyvimmistä ja merkittävimmistä saavutuksista. Lupa on laajasti käytössä kaikissa jäsenvaltioissa. Luvanhaltijat kohtaavat vaikeuksia siitä huolimatta, että he käyttävät yhdenmukaisen EU:n mallin mukaista vammaisten henkilöiden

---

2 Lisäesimerkkejä vaikutustenarvionnin liitteessä 6 olevassa 4 kohdassa ”Mapping of services providing preferential conditions in the EU” (SWD(2023) 289).

3 Ks. esimerkiksi rautatieliikenteen matkustajan oikeuksista ja velvollisuuksista 29 päivänä huhtikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/782 23 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta (EUVL L 172, 17.5.2021, s. 1).

4 EU:n kansalaisjärjestöille kohdennetun tutkimuksen loppuraportin päätelmät: Shaw ja Coles (2004), ”Disability, holiday making and the tourism industry in the UK: a preliminary survey” (25(3) Tourism Management (2004), s. 397-403). Eugénia Lima Devile ja Andreia Antunes Moura (2021), ”Travel by People With Physical Disabilities: Constraints and Influences in the Decision-Making Process”.

5 McKercher ja Darcy (2018), ”Re-conceptualising barriers to travel by people with disabilities” (Tourism Management Perspectives, s. 59–66).

6 Eurostatin tietokanta, tour_dem_npsex. Saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_dem_npsex/default/table?lang=en. Vuosi 2019 on viimeisin saatavilla oleva vuosi näiden tietojen osalta.

7 Neuvoston suositus (98/376/EY), annettu 4 päivänä kesäkuuta 1998, vammaisten pysäköintiluvasta (EYVL L 167, 12.6.1998, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna 3 päivänä maaliskuuta 2008 Bulgarian tasavallan, Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Romanian, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan Euroopan unioniin liittymisen johdosta annetulla neuvoston suosituksella (EUVL L 63, 7.3.2008, s. 43).

pysäköintilupaa. Esimerkkeinä voidaan mainita epävarmuus luvan antamista oikeuksista ja luvan rajoitettu tunnustaminen henkilön matkustaessa muissa jäsenvaltioissa, ja joissain tapauksissa on määrätty sakkoja, vaikka EU:n pysäköintilupa on esitetty tai asetettu näkyville. Lisäksi EU:n vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan muotoon, ulkoasuun ja täytäntöönpanoon liittyvät kansalliset erot haittaavat luvan käyttöä, lisäävät (oikeudellista) epävarmuutta ja aiheuttavat väärennösten tai vilpin riskin sekä valvontaan liittyviä ongelmia.[8]

Sen vuoksi tässä aloitteessa vahvistetaan puitteet, säännöt ja yhteiset edellytykset, mukaan lukien yhteinen standardoitu malli, eurooppalaiselle vammaiskortille, joka on todisteena tunnustetusta vammaisasemasta ja eurooppalaiselle pysäköintiluvalle, joka on todisteena siitä, että sen haltijalla on tunnustettu oikeus vammaisille henkilöille varattuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin, jäljempänä ’pysäköintioikeudet’. Aloitteen tavoitteena on varmistaa, että eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoille myönnetään kaikissa jäsenvaltioissa yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin erityisehtoja tai -kohtelua palveluissa, toiminnoissa ja järjestelyissä, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, sekä yhtäläiset pysäköintiehdot ja -järjestelyt.

Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vastavuoroisen tunnustamisen olisi taattava vammaisille henkilöille oikeus kansallisuudesta tai asuinpaikasta riippumatta hyödyntää matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa erityisehtoja tai -kohtelua, joita yksityiset toimijat tai viranomaiset tarjoavat erilaisissa palveluissa, toiminnoissa ja järjestelyissä, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, sekä mahdollisuus hyödyntää vammaisille henkilöille varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin kuin ne, joista on säädetty vastaanottavan maan toimivaltaisten viranomaisten myöntämien kansallisten todistusten, vammaiskorttien tai muiden vammaisten henkilöiden vammaisaseman tunnustavien virallisten asiakirjojen perusteella.

Luomalla puitteet, säännöt ja yhteiset ehdot sekä eurooppalaista vammaiskorttia että eurooppalaista vammaisten henkilöiden pysäköintilupaa varten osallistetaan vammaisia henkilöitä tehokkaammin yhteiskunnan toimintaan.

Ehdotus eurooppalaisen vammaiskortin luomisesta on yksi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan strategian 2021–2030[9] lippulaivahankkeista:

”Komissio aikoo ehdottaa kaikissa jäsenvaltioissa tunnustettavan eurooppalaisen vammaiskortin luomista vuoden 2023 loppuun mennessä. Sen pohjana käytetään kokemuksia, joita on saatu EU:n vammaiskorttia koskevasta pilottihankkeesta kahdeksassa jäsenvaltiossa ja EU:n yhtenäisestä vammaisten pysäköintiluvasta.”

Aikomus esittää ehdotus eurooppalaisesta vammaiskortista esitettiin myös tiedonannossa ”Euroopan tulevaisuuskonferenssi – *Visiosta konkreettisiin toimiin*[10]”, johon puheenjohtaja Ursula von der Leyen viittasi unionin tilaa vuonna 2022 käsitelleen puheensa[11] yhteydessä. Aloite on osa komission vuoden 2023 työohjelmaa *Luja ja yhtenäinen unioni*[12].

Euroopan parlamentti vaati kortin luomista kolmessa päätöslauselmassa. Se pyysi 18. kesäkuuta 2020 Euroopan vammaisstrategiasta vuoden 2020 jälkeen antamassaan päätöslauselmassa[13] komissiota laajentamaan EU:n vammaiskorttia koskevaa nykyistä

---

8 Lisätietoja vaikutustenarvioinnin liitteessä 6 olevassa 3 kohdassa ”Implementation analysis of the EU Parking Card for disabilities” (SWD(2023) 289).

9 COM (2021) 101.

10 COM (2022) 404 final, 17.6.2022, liite, 5 kohta Arvot, oikeudet, oikeusvaltio ja turvallisuus.

11 Euroopan unionin tila 2022, aiekirje, 14.9.2022.

12 COM (2022) 548 final, 18.10.2022, liite 1, 43 kohta otsakkeessa Uutta vauhtia eurooppalaiselle demokratialle.

13 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0156_FI.html

pilottihanketta ja varmistamaan, että EU:n vammaisten henkilöiden pysäköintilupa tunnustetaan täysimääräisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Euroopan parlamentti totesi 7. lokakuuta 2021 vammaisten henkilöiden suojelusta vetoomusten avulla antamassaan päätöslauselmassa[14] olevansa tyytyväinen komission aikomukseen esittää ehdotus, jolla luodaan eurooppalainen vammaiskortti, jonka kaikki jäsenvaltiot tunnustavat, jotta eurooppalaista vammaiskorttia ja eurooppalaista vammaisten henkilöiden pysäköintilupaa koskevaa pilottihanketta voidaan laajentaa. Se kannatti 13. joulukuuta 2022 aiheesta ”Tavoitteena yhdenvertaiset oikeudet vammaisille henkilöille” antamassaan päätöslauselmassa[15] oikeudellisesti sitovaa ja kunnianhimoista aloitetta, jonka olisi katettava kulttuurin, vapaa-ajan ja urheilun lisäksi useita eri aloja.

Myös Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi eurooppalaista vammaiskorttia koskevan valmistelevan lausunnon[16], jossa se totesi EU:n pysäköintiluvan osalta, että on tärkeää päivittää lainsäädäntöä niin, että yhdenmukaistetaan EU:n pysäköintikortin ominaisuuksia, myöntämismenettelyjä ja toimintaa.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Aloite perustuu kahteen olemassa olevaan välineeseen.

Eurooppalaisen vammaiskortin osalta ehdotus perustuu siihen liittyvään **pilottihankkeeseen**. Ehdotuksella laajennetaan kortin soveltamisalaa kaikkiin jäsenvaltioihin ja kattamaan laajemman kirjon politiikan aloja; palvelujen lisäksi se kattaisi myös toimintoja ja järjestelyjä, myös silloin kun ne ovat maksuttomia. Pilottihanke toteutettiin vapaaehtoisuuden pohjalta kahdeksassa jäsenvaltiossa (Belgia, Italia, Kypros, Malta, Romania, Slovenia, Suomi ja Viro) vuosina 2016–2018, ja toimia on jatkettu hankkeen päättymisen jälkeen. Pilottihankkeessa luotiin kahdeksan osallistuneen jäsenvaltion kesken yhteinen malli vammaisaseman (sellaisena kuin se on vahvistettu niiden kansallisten kelpoisuusperusteiden, sääntöjen, käytäntöjen ja menettelyjen mukaisesti) vapaaehtoiselle vastavuoroiselle tunnustamiselle etujen ja palvelujen saamiseksi kulttuuri-, urheilu- ja vapaa-ajanpalveluissa ja joissakin maissa liikenteessä[17], kun jonkin osallistuvan maan kansalainen matkustaa toisessa osallistuvassa maassa. Näillä aloilla toimivat kansalliset palveluntarjoajat saivat vapaaehtoisesti liittyä korttijärjestelmään. Kussakin jäsenvaltiossa tarjottu etupaketti riippui osallistuvien palveluntarjoajien lukumäärästä ja tyypistä. Korttijärjestelmään liittymisen jälkeen palveluntarjoajan oli tarjottava samat edut, jotka ne tarjosivat oman maansa vammaisille henkilöille, myös muissa osallistuvissa jäsenvaltioissa asuville kortinhaltijoille. Jäsenvaltioiden oli pidettävä kirjaa järjestelmään kuuluvista palveluista ja päivitettävä luetteloa säännöllisesti.

EU:n pilottihanke osoitti selkeästi kortin vammaisille henkilöille tuottamat edut kulttuuri-, urheilu- ja vapaa-ajanpalveluissa ja joissakin tapauksissa myös liikennepalveluissa, ja miten kortin avulla tuettiin heidän lyhytaikaista rajatylittävää liikkumistaan EU:ssa. Lisäksi vuonna 2021 tehdyssä EU:n vammaiskorttia ja siihen liittyviä etuja koskevan pilottihankkeen

---

14 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0414_FI.html

15 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0435_FI.html

16 SOC/765, 27.4.2024.

17 Yksityinen liikenne (CY, FI ja MT) tai julkinen liikenne (FI ja SI).

täytäntöönpanoa arvioineessa tutkimuksessa[18] vahvistettiin kortin EU:n tason lisäarvo ja todettiin, että siinä on potentiaalia soveltamisen laajentamiselle.

Tämän lainsäädäntöehdotuksen taustalla oleva perustelu/logiikka ovat erilaiset kuin pilottihankkeessa (johon sisältyi neljä alaa ja jossa laadittiin ja esitettiin julkisessa tietokannassa (kansalliset) luettelot ”osallistuvista palveluntarjoajista”). Säätämällä eurooppalaisen vammaiskortin vastavuoroisesta tunnustamisesta kaikissa jäsenvaltioissa tämän lainsäädäntöehdotuksen tavoitteena on, että toisessa jäsenvaltiossa matkustaviin tai vieraileviin kortinhaltijoihin sovelletaan yhtäläisiä ehtoja ja edellytyksiä erityisehtojen ja -kohtelun osalta, kun he käyttävät palveluja, toimintoja ja järjestelyjä, myös silloin kun ne ovat maksuttomia. Tämän lähestymistavan pitäisi vähentää merkittävästi jäsenvaltioiden hallinnollista taakkaa verrattuna pilottihankkeeseen, jossa piti ylläpitää ja päivittää tietokantoja eurooppalaisen vammaiskortin hyväksyvistä palveluntarjoajista.

Eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan osalta aloitteella korvataan järjestelmä, joka otettiin käyttöön neuvoston suosituksella 98/376/EY[19], jossa säädetään vapaaehtoisesta eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan mallista ja helpotetaan pysäköintiluvan tunnustamista kaikissa jäsenvaltioissa. Erityiset kansalliset lisäykset tai poikkeamat suositellusta mallista ovat johtaneet siihen, että käytössä on runsain määrin erilaisia kortteja[20], mikä on haitannut niiden rajatylittävää tunnustamista eivätkä vammaiset henkilöt aina voi käyttää vammaisille henkilöille varattuja pysäköintiehtoja tai -järjestelyjä, sillä ne on varattu vammaisille henkilöille, joilla on ”paikallinen” pysäköintilupa. Neuvoston suositusta ei myöskään ole päivitetty teknologian ja digitalisaation kehityksen huomioon ottamiseksi tai niiden jäsenvaltioiden auttamiseksi, joissa petoksista ja lupavääränöksistä on tullut ongelma.

Ehdotuksessa vahvistetaan yhteiset säännöt ja edellytykset, jotka koskevat eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämistä, sekä yhteinen malli, jota kaikkien jäsenvaltioiden on käytettävä ja joka korvaa kaikki olemassa olevat kansalliset pysäköintiluvat.

Jotta voidaan taata kaikkien EU:n kansalaisten yhdenvertainen kohtelu, komissio aikoo esittää erillisen säädöksen, jolla tämän ehdotuksen soveltamisala ulotetaan koskemaan jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskelevia tai asuvia kolmansien maiden kansalaisia, joilla on oikeus matkustaa muihin jäsenvaltioihin unionin lainsäädännön mukaisesti.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Aloitteen tavoitteena on helpottaa vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia hyötyä saatavilla olevista erityisehdoista ja/tai -kohtelusta samoin edellytyksin kuin kyseisessä maassa asuvat vammaiset henkilöt, kun he matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa käyttävät palveluja, toimintoja ja järjestelyjä, myös silloin kun ne ovat maksuttomia. Näin edistetään vammaisten henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen EU:ssa.

---

18 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4adbe538-0a02-11ec-b5d3-01aa75ed71a1/language-en

19 Neuvoston suositus (98/376/EY), annettu 4 päivänä kesäkuuta 1998, vammaisten pysäköintiluvasta (EYVL L 167, 12.6.1998, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna 3 päivänä maaliskuuta 2008 Bulgarian tasavallan, Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Romanian, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan Euroopan unioniin liittymisen johdosta annetulla neuvoston suosituksella 2008/205/EY (EUVL L 63, 7.3.2008, s. 43).

20 Lisätietoja vaikutustenarvioinnin liitteessä 6 olevassa 3 kohdassa ”Implementation analysis of the EU Parking Card for disabilities” (SWD(2023) 289).

Sisämarkkinoilla tavallisesti korvausta vastaan tarjottavien palvelujen osalta tällä ehdotuksella täydennetään palveluista sisämarkkinoilla annettua direktiiviä 2006/123[21]. Lisäksi sillä täydennetään esteettömyyttä koskevaa eurooppalaista säädöstä (direktiivi (EU) 2019/882)[22] ja verkkopalvelujen saavutettavuusdirektiiviä (direktiivi (EU) 2016/2102)[23], joilla pyritään poistamaan ja ehkäisemään esteitä, jotka johtuvat jäsenvaltioiden erilaisista esteettömyysvaatimuksista.

Tämä ehdotus täydentää ja voi helpottaa vuosien 2004 ja 2021 välillä hyväksytyn matkustajan oikeuksia lento-, rautatie-, vesi- ja linja-autoliikenteessä[24] koskevan EU:n lainsäädännön soveltamista. Tällä lainsäädännöllä taataan vammaisille ja liikuntarajoitteisille matkustajille oikeus käyttää liikennevälineitä ilman syrjintää ja oikeus maksuttomaan apuun ja tarvittaessa liikennepalvelujen mukauttamiseen heidän erityistarpeisiinsa, jotta he voivat käyttää näitä neljää liikennemuotoa samoin kuin muutkin kansalaiset.

Aloite on myös linjassa äskettäin annetun direktiivin (EU) 2022/362[25] kanssa, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat säätää alennetuista maksullisten teiden, siltojen tai tunnelien käyttömaksuista sekä vammaisten henkilöiden käyttämien tai omistamien ajoneuvojen vapauttamisesta tietullien ja käyttäjämaksujen maksuvelvollisuudesta.

Ehdotuksella tuetaan myös vammaisten henkilöiden tehokkaampaa osallistamista ja osallistumista yhteiskuntaan vammaisyleissopimuksen mukaisesti ja edistetään YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanoa, sillä tavoitteella 8 kannustetaan toimenpiteisiin, joilla edistetään kestävää matkailua ja paikallista kulttuuria, tavoitteen 10 avulla pyritään vähentämään eriarvoisuutta ja tavoitteella 11 pyritään takaamaan kaikille turvallinen, edullinen, esteetön ja kestävä liikennejärjestelmä.

Lisäksi ehdotus muodostaa uuden rakenneosan laajemmalle eurooppalaiselle digitaalisen todentamisen infrastruktuurille, joka perustuu EU:n digitaalisesta koronatodistuksesta saatuihin kokemuksiin ja joka liittyy eurooppalaiseen digitaalisen identiteetin lompakkoon, kunhan ehdotettu tarkistettu asetus on hyväksytty.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Tällä ehdotuksella on useita toisiinsa liittyviä tavoitteita, jotka liittyvät useisiin politiikan aloihin, kuten palveluihin, liikenteeseen ja liikkumisvapauteen. Sen vuoksi useiden oikeusperustojen käyttö on asianmukaisinta ja tarkoituksenmukaisinta tämän aloitteen eri tavoitteiden kattamiseksi.

---

21 EUVL L 376, 27.12.2006, s. 36.

22 Direktiivi (EU) 2019/882 tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EUVL L 150, 7.6.2019, s.70).

23 Direktiivi (EU) 2016/2102 julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta.

24 Asetus (EY) N:o 1107/2006 vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä (EUVL L 150, 7.6.2019, s.70), asetus (EU) N:o 1177/2010 matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta, asetus (EU) N:o 181/2011 matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta, asetus (EU) 2021/782 rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista (uudelleenlaadittu). []

25 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/362, annettu 24 päivänä helmikuuta 2022, verojen ja maksujen kantamista ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä koskevien direktiivien 1999/62/EY, 1999/37/EY ja (EU) 2019/520 muuttamisesta (EUVL L 69, 4.3.2022, s. 1).

SEUT-sopimuksen 53 artiklan 1 kohta ja 62 artikla (jotka koskevat palveluja, joita tavallisesti tarjotaan korvausta vastaan sisämarkkinoilla) ovat merkityksellisiä, koska ehdotuksella annetaan kortinhaltijoille oikeus hyötyä yhdenvertaisesti kussakin maassa asuvien vammaisten henkilöiden kanssa palveluissa tarjottavista erityisehdoista/-kohtelusta.

SEUT-sopimuksen 91 artikla tarjoaa tarvittavan oikeusperustan liikenteen alan palvelujen, myös pysäköintijärjestelyjen, käyttöoikeuksia koskeville erityisehdoille ja -kohtelulle. Tämä artikla on merkityksellinen myös siksi, että se mahdollisti neuvoston vuonna 1998 antaman suosituksen[26], jolla luotiin nykyinen vapaaehtoinen EU:n pysäköintilupajärjestelmä, joka korvataan tällä aloitteella.

Jotta voidaan kattaa erityisehdot tai erityiskohtelu sellaisten toimintojen ja järjestelyjen osalta, jotka eivät kuulu edellä mainittujen muiden oikeusperustojen kattamien ”palvelujen” piiriin, erityisesti sellaisten toimintojen ja järjestelyjen osalta, jotka ovat maksuttomia, toissijaisena oikeusperustana voidaan käyttää SEUT-sopimuksen 21 artiklan 2 kohtaa, jossa määrätään unionin mahdollisuudesta toimia ja antaa säännöksiä, joilla helpotetaan unionin kansalaisten oikeutta vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, Lisäksi unionin sääntöjen mukaista oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttävän unionin kansalaisen perheenjäsenet rinnastetaan unionin kansalaisiin riippumatta heidän kansalaisuudestaan.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Ehdotus on täysin toissijaisuusperiaatteen mukainen. Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän ehdotuksen erilaisia, toisiinsa liittyviä tavoitteita itsenäisesti, vaan ne voidaan ehdotetun asetuksen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin EU:n tasolla. Sen vuoksi tarvitaan EU:n tason toimia.

Havaitut ongelmat ovat luonteeltaan rajat ylittäviä, eivätkä jäsenvaltiot voi ratkaista niitä yksin. EU:n toimien tarve liittyy suoraan vammaisten henkilöiden rajatylittävään matkustamiseen EU:ssa ja siihen liittyviin haasteisiin, minkä vuoksi on varmistettava koordinoitu lähestymistapa jäsenvaltioiden välillä, jotta vammaiset henkilöt voivat helpommin saada erityisehtoja tai -kohtelua yhtäläisin ehdoin kuin vammaiskortin tai -todistuksen haltijat siinä maassa, jossa he vierailevat.

EU:n tason toimien puuttuminen johtaisi todennäköisesti siihen, että jäsenvaltiot ottaisivat käyttöön erilaisia järjestelmiä, mikä johtaisi jatkuviin vaikeuksiin vammaiskorttien ja -todistusten sekä EU:n pysäköintiluvan tunnustamisessa rajojen yli. Jos EU ei puutu asiaan, nykyiset eroavaisuudet kansallisissa vammaiskorteissa ja -todistuksissa todennäköisesti kasvaisivat, ja vammaisia henkilöitä kohdeltaisiin edelleen jäsenvaltioissa eri lailla tai erot kasvaisivat entisestään. Tämä haittaisi heidän mahdollisuuksiaan saada erityisehtoja tai erityiskohtelua palveluissa, toiminnoissa ja järjestelyissä, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, mikä voi vaikuttaa kielteisesti heidän vapaata liikkuvuutta koskevien oikeuksiensa käyttämiseen.

Aloitteella ei pyritä yhdenmukaistamaan kelpoisuusperusteita, -edellytyksiä tai arviointimenettelyjä vammaisaseman saamiseksi jäsenvaltiossa. Tämä kuuluisi edelleen jäsenvaltioiden toimivaltaan. Näin ollen tämä ehdotus ei vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan määrittää edellytykset ja menettelyt, kun ne arvioivat vammaisasemaa eurooppalaisen

[26] Neuvoston suositus (98/376/EY), annettu 4 päivänä kesäkuuta 1998, vammaisten pysäköintiluvasta (EYVL L 167, 12.6.1998, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna 3 päivänä maaliskuuta 2008 Bulgarian tasavallan, Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Romanian, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan Euroopan unioniin liittymisen johdosta annetulla neuvoston suosituksella 2008/205/EY (EUVL L 63, 7.3.2008, s. 43).

vammaiskortin myöntämistä ja vammaisille henkilöille varattujen pysäköintiehtojen ja -järjestelyjen käyttämistä varten sekä todistuksen, vammaiskortin, pysäköintiluvan tai muun virallisen asiakirjan myöntämistä varten paikallisella, alueellisella tai kansallisella tasolla.

Tämä ehdotus ei myöskään vaikuta kansalliseen toimivaltaan määrittää sitä, myönnetäänkö erityisetuuksia tai erityisehtoja, kuten vapaata sisäänpääsyä, alennettuja tariffeja tai erityiskohtelua, vammaisille henkilöille ja tapauksen mukaan yhdelle tai usealle heitä saattavalle tai avustavalle henkilölle. Ehdotuksessa ei myöskään aseteta yksityisille toimijoille tai viranomaisille velvoitteita, jotka koskevat erityisehtojen myöntämistä. Sillä varmistetaan ainoastaan, että kun tällaisia erityisehtoja tai -kohtelua myönnetään, niitä olisi tarjottava yhtäläisin ehdoin kaikille vammaisille henkilöille, joilla on eurooppalainen vammaiskortti tai eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa, ja että asiaa koskevat tiedot asetetaan saataville esteettömässä muodossa käyttäen direktiivin 2019/882 liitteessä I vahvistettuja asiaankuuluvia palvelujen esteettömyysvaatimuksia.

- **Suhteellisuusperiaate**

Suhteellisuusperiaatteen osalta ehdotuksen muoto ja sisältö eivät ylitä sitä, mikä on tarpeen ja oikeasuhteista sen erilaisten toisiinsa liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kortille ja luvalle vahvistetaan yleiset yhteiset säännöt ja yhteinen standardoitu muoto/malli. Jotta otettaisiin huomioon kansalliset erot, olosuhteet ja käytännöt, jäsenvaltioiden tehtäväksi jätetään vammaisaseman arviointi, kortin ja luvan myöntämiseen tarvittavien menettelyjen vahvistaminen ja vammaisten henkilöiden erityisehtojen tai erityiskohtelun määrittäminen palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen saavutettavuuden osalta, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, jollei unionin lainsäädännössä toisin säädetä.

- **Toimintatavan valinta**

Yksilöityjen oikeusperustojen, erityisesti SEUT-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan ja 62 artiklan, luettuna yhdessä SEUT-sopimuksen 91 artiklan ja 21 artiklan 2 kohdan kanssa, mukaisesti direktiiviä pidetään soveltuvana, oikeasuhteisena ja tehokkaana välineenä aloitteen erilaisten toisiinsa liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Heinäkuussa 2022 perustettiin eurooppalaista vammaiskorttia käsittelevä komission yksiköiden välinen ohjausryhmä, joka osallistui aktiivisesti aloitteen valmisteluun, myös sen vaikutustenarviointiin.

Paremman sääntelyn suuntaviivojen mukaisesti kuultiin monenlaisia kansainvälisiä, EU:n laajuisia ja kansallisia sidosryhmiä, eli i) sellaisia, joiden toimialaan asia kuuluu (esim. kansallisia viranomaisia, palveluntarjoajia, kansalaisjärjestöjä), ii) mahdollisia eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan käyttäjiä (esim. vammaisia henkilöitä, henkilökohtaisia avustajia) ja iii) asiantuntijoita (esim. tutkijoita, konsultteja ja neuvojia, kansainvälisiä organisaatioita).

Sidosryhmien kuuleminen sisälsi a) julkisen kuulemisen, b) strategiset ja c) kohdennetut haastattelut, d) kohdennetut verkkokyselyt, e) kolme verkkotyöpajaa, f) kuusi kohderyhmähaastattelua, joihin osallistui palveluntarjoajia valituista jäsenvaltioista, ja g)

kuusi tapaustutkimusta. Komissio julkaisi myös h) kannanottopyynnön, johon sidosryhmät saivat lähettää huomautuksia.[27]

Suurimman osan kuulemistoimista järjesti ulkopuolinen toimeksisaaja osana vaikutustenarvioinnin valmistelua tukevaa tutkimusta. Komissio kuuli myös jäsenvaltioiden viranomaisia ja vammaisia henkilöitä edustavia kansalaisjärjestöjä, jotka ovat vammaisfoorumin jäseniä. Foorumin kokouksissa ja sen eurooppalaista vammaiskorttia käsittelevässä alaryhmässä käydyistä keskusteluista saatiin keskeistä palautetta ehdotuksen hienosäätämiseksi.

- **Vaikutustenarviointi**

Ehdotukseen komission aloitteesta, jossa vahvistetaan puitteet, säännöt ja edellytykset eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämiselle ja käytölle, liittyy vaikutustenarviointi[28], jonka luonnos toimitettiin sääntelyntarkastelulautakunnalle 21. kesäkuuta 2023. Sääntelyntarkastelulautakunta antoi 19. heinäkuuta 2023 myönteisen lausunnon, joka sisältää varaumia. Vaikutustenarviointia tarkistettiin lautakunnan havaintojen ja suositusten mukaisesti. Lisäksi käsiteltiin sääntelyntarkastelulautakunnan yksityiskohtaisempia teknisiä huomautuksia.

Vaihtoehtojen suunnittelu ja päätös tiettyjen vaihtoehtojen hylkäämisestä perustuvat vahvasti eurooppalaista vammaiskorttia koskevasta pilottihankkeesta saatuihin kokemuksiin ja vammaisten pysäköintiluvasta 4 päivänä kesäkuuta 1998 annetusta neuvoston suosituksesta 98/376/EY saatuihin kokemuksiin sekä sidosryhmiltä ja jäsenvaltioilta saatuun palautteeseen.

Vaihtoehtoa, jossa eurooppalainen vammaiskortti ja eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa yhdistettäisiin yhdeksi ainoaksi kortiksi, harkittiin mutta se hylättiin, koska se katsottiin epäkäytännölliseksi eikä sitä voi toteuttaa teknisesti.[29] Kortilla ja luvalla on erilaiset kelpoisuusperusteet, myöntämismenettelyt, soveltamisala ja käyttö. Kaikilla eurooppalaisen vammaiskortin haltijoilla ei olisi eurooppalaista vammaisten henkilöiden pysäköintilupaa. Kuullut sidosryhmät huomauttivat, että kortin ja luvan yhdistäminen rajoittaisi vammaisten henkilöiden mahdollisuutta käyttää kumpaakin samanaikaisesti. Käytännössä eurooppalainen pysäköintilupa jätetään yleensä näkyville ajoneuvoon, kun taas eurooppalainen vammaiskortti pidetään kortinhaltijan mukana. Sen vuoksi sidosryhmät katsoivat, että ne olisi säilytettävä kahtena erillisenä korttina.

Arvioinnissa tarkasteltiin toimintavaihtoehtoja, joilla pyritään helpottamaan vammaisaseman vastavuoroista tunnustamista EU:ssa, jotta vammaiset henkilöt voisivat saada palveluja vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa (A) ja jotta helpotettaisiin eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan käyttöä ja oikeusvarmuutta (B). Näiden kahden toimintavaihtoehdon yhdistelmällä voidaan vastata havaittuihin haasteisiin.

---

27 Lisätietoja vaikutustenarvioinnin liitteessä 2 olevasta yhteenvetokertomuksesta (SWD (2023) 289).

28 SWD (2023) 289.

29 Vaihtoehto, jossa yhdistettäisiin eurooppalainen pysäköintilupa uuteen eurooppalaiseen vammaiskorttiin, jakoi mielipiteitä. Jäsenvaltiot ja myös vammaisia henkilöitä edustavat kansalaisjärjestöt olivat vahvasti yhtä mieltä siitä, että eurooppalaista pysäköintilupaa ei pitäisi yhdistää uuteen eurooppalaiseen vammaiskorttiin. Sitä vastoin julkisessa kuulemisessa yksittäiset vastaajat olivat sitä mieltä, että eurooppalainen pysäköintilupa olisi sisällytettävä uuteen eurooppalaiseen vammaiskorttiin, mutta tässä on saattanut olla sekaannusta käsitteiden ”yksi kortti” ja ”yksi oikeudellinen väline” välillä.

Useita muita vaihtoehtoja hylättiin, kuten vapaaehtoiset järjestelyt[30], vain joidenkin palvelujen kattaminen[31], vammaisuuden arvioinnissa käytettävien määritelmien ja kelpoisuusperusteiden yhdenmukaistaminen[32] tai korttien ja lupien myöntämismenettelyjen yhdenmukaistaminen EU:n tasolla[33].

Parhaaksi arvioitu vaihtoehto on yhdistelmä toimintavaihtoehdosta A2 (pakollisen eurooppalaisen vammaiskortin malli matkustettaessa kaikissa jäsenvaltioissa, käytettäväksi kaikilla palvelualoilla) ja vaihtoehdosta B2 (pakollisen eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan malli).

Toimintavaihtoehto A2 helpottaa tehokkaimmin vammaisaseman vastavuoroista tunnustamista palvelujen käyttämiseksi vierailtaessa toisessa jäsenvaltiossa, koska siinä säädetään sellaisen eurooppalaisen vammaiskortin luomisesta, jota käytetään nimenomaan tähän tarkoitukseen ja joka voidaan helposti tunnustaa kaikissa jäsenvaltioissa. Kortti poistaisi epävarmuutta sekä palveluntarjoajilta, joiden on nykyisin tarkistettava asiakkaiden vammaisasema, että muissa jäsenvaltioissa matkustavilta tai vierailevilta vammaisilta henkilöiltä.

Toimintavaihtoehto B2 on tehokkain tapa helpottaa EU:n pysäköintiluvan tunnustamista. Velvoittavalla säädöksellä tehtäisiin pakollisiksi EU:n yhteisen pysäköintilupamallin ja sen turvaominaisuuksien vähimmäisvaatimukset. Yhdenmukaisempi ja yhtenäisempi kansallisten pysäköintilupien malli vähentäisi vammaisten henkilöiden epävarmuutta lupien tunnustamisesta, mikä helpottaisi heidän elämäänsä EU:ssa autoillessaan. Luvanhaltijat voisivat näin ollen matkustaa autolla ilman epävarmuutta siitä, että heidän pysäköintilupaansa ei ehkä tunnusteta ulkomailla. Heidän kustannuksensa pienenisivät, koska he voisivat käyttää vammaisille henkilöille varattuja julkisia pysäköintipaikkoja.

Parhaaksi arvioidulla toimintavaihtoehtojen yhdistelmällä odotetaan olevan myönteisiä sosiaalisia vaikutuksia ja hyvin selkeitä myönteisiä vaikutuksia perusoikeuksien varmistamiseen EU:ssa (erityisesti oikeus vapaaseen liikkuvuuteen, syrjimättömyyteen ja vammaisten henkilöiden osallistumiseen yhteiskuntaelämään). Yhdistettyjen toimintavaihtoehtojen ympäristövaikutukset ovat todennäköisesti pieniä ja merkityksettömiä, ja niillä olisi vain vähäisiä myönteisiä digitaalisia vaikutuksia. Parhaaksi arvioiduilla toimintavaihtoehdoilla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta kilpailukykyyn ja pk-yrityksiin, ja yritysten odotetut hallinnolliset kustannukset ovat marginaalisia.[34]

- **Perusoikeudet**

Ehdotuksella olisi myönteisiä vaikutuksia[35] useisiin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuihin oikeuksiin.

Kun epävarmuus vammaiskorttien ja pysäköintilupien tunnustamisesta kaikkialla EU:ssa vähenisi, helpotettaisiin vammaisten henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, kun he

30 Tämä merkitsisi sitä, että kortin standardimuotoon (fyysiseen ja/tai digitaaliseen) syntyisi ajan mittaan eroavaisuuksia, mikä aiheuttaisi vaikeuksia sen tunnustamisessa ja käytössä sekä suurta epävarmuutta vammaisille henkilöille.

31 Tämä aiheuttaisi raskasta hallinnollista rasitetta, eikä siinä puututtaisi keskeiseen ongelmaan eli vammaisten yhdenvertaiseen kohteluun riippumatta siitä, missä heidän vammaisasemansa on arvioitu.

32 Tämä ylittäisi EU:n toimivallan.

33 Ks. edellinen alaviite.

34 Ks. vaikutustenarvioinnin 6 luku ”What are the impacts of the policy options?” ja liite 5 ”Competetiveness check of the Impact Assessment Report” (SWD(2023) 289).

35 Koska eriteltyjä tietoja ei ole, tässä vaiheessa ei valitettavasti ole mahdollista mitata sukupuolivaikutuksia.

matkustavat tai vierailevat muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan (perusoikeuskirjan 45 artikla).

Vammaisten henkilöiden yhdenvertainen mahdollisuus hyödyntää erityisehtoja tai erityiskohtelua palveluiden, toimintojen tai järjestelyjen osalta, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, samoin kuin vammaisille henkilöille varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä heidän matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa, hyödyttäisi vammaisia ja varmistaisi heidän itsenäisen elämänsä, yhteiskunnallisen sopeutumisensa ja osallistumisensa yhteiskuntaelämään (perusoikeuskirjan 26 artikla).

Ehdotuksella edistettäisiin syrjimättömyyden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteita palvelujen saatavuudessa (perusoikeuskirjan 21 artikla). Se, että vammaiset henkilöt voivat hyötyä ilman kansalaisuuteen tai asuinpaikkaan perustuvaa syrjintää erityisehdoista tai erityiskohtelusta taikka vammaisille henkilöille varatuista pysäköintiehdoista ja -järjestelyistä kaikissa jäsenvaltioissa tasavertaisesti kyseisessä jäsenvaltiossa asuvien henkilöiden kanssa, joilla on siellä tunnustettu vammaisasema, on tärkeä tekijä, jonka perusteella he päättävät käyttää tällaisia palveluja.

Sääntökehyksen ja yhteisten ehtojen luominen eurooppalaista vammaiskorttia ja eurooppalaista vammaisten henkilöiden pysäköintilupaa varten auttaa myös edistämään, suojelemaan ja takaamaan kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä edistää vammaisten henkilöiden synnynnäisen arvon kunnioittamista. Tämä puolestaan varmistaa vammaisten henkilöiden tehokkaamman ja osallistavamman osallistumisen yhteiskuntaan vammaisyleissopimuksen mukaisesti.

Tämä ehdotus edellyttää henkilötietojen ja erityisesti kortin haltijan vammaisasemaa koskevien tietojen käsittelyä. Yksityishenkilöiden henkilötietojen käsittely, mukaan lukien niiden keruu, niihin pääsy ja niiden käyttö, vaikuttaa perusoikeuskirjan 7 artiklan mukaiseen yksityisyyttä koskevaan oikeuteen ja 8 artiklan mukaiseen henkilötietojen suojaa koskevaan oikeuteen. Puuttuminen näihin perusoikeuksiin on välttämätöntä ja vastaa tosiasiallisesti unionin oikeudessa tunnustettua yleisen edun mukaista tavoitetta.

Henkilötietojen suojan osalta kortteja myöntävät jäsenvaltioiden viranomaiset ovat rekisterinpitäjiä. Tätä direktiiviä täytäntöön pannessaan jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niiden kansallisessa lainsäädännössä säädetään henkilötietojen, erityisesti kortin haltijan vammaisasemaa koskevien henkilötietojen, käsittelyyn sovellettavista asianmukaisista suojatoimista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679[36] mukaisesti. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava tämän direktiivin soveltamista varten kerättyjen ja tallennettujen henkilötietojen turvallisuus, aitous ja luottamuksellisuus. Henkilötietoja koskevista muista turvatoimenpiteistä voidaan säätää täytäntöönpanosäädöksellä, kun digitaaliset ominaisuudet ja digitaalinen muoto otetaan käyttöön. Direktiiviehdotuksen mukaan henkilötiedot on tarpeen antaa ainoastaan fyysisessä kortissa ja, kun digitaalisen kortin muoto ja sitä koskevat eritelmät on vahvistettu, sisällyttää nämä myönnettyyn digitaaliseen korttiin.

[36] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksen vaikutukset unionin talousarvioon ovat hyvin vähäiset. Ainoat toimintakustannukset liittyvät komiteoiden ja asiantuntijaryhmän kokousten järjestämiseen sekä kansallisten täytäntöönpanotoimenpiteiden tarkastusten tukemiseen eli toimintamäärärahat ovat 0,62 miljoonaa euroa voimassa olevan budjettikohdan mukaisesti ja hallinnolliset kustannukset noin 0,342 miljoonaa euroa vuodessa. Nämä kustannukset edellyttävät varojen sisäistä uudelleenkohdentamista ilman määrärahojen lisäystä.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Jos ehdotus hyväksytään, jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kuuden kuukauden kuluessa sen voimaantulosta elin (tai elimet), joka on nimetty myöntämään, uusimaan ja peruuttamaan eurooppalainen vammaiskortti ja eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa, sekä korttien ja lupien myöntämistä tai pätemättömyyden toteamista koskevat ehdot.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki tarvittavat tiedot, jotta komissio voi laatia Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle säännöllisin väliajoin kertomuksensa direktiivin soveltamisesta.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ehdotus ei edellytä selittäviä asiakirjoja sen saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevia.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotuksen 1 artiklassa kuvataan sen kohde.

Soveltamisalaa koskeva 2 artikla liittyy aineelliseen soveltamisalaan, ja siinä kuvataan, mitä palveluja, toimintoja ja järjestelyjä ehdotus kattaa, myös silloin kun se ovat maksuttomia. Siinä toistetaan, että jäsenvaltioilla on edelleen toimivalta arvioida vammaisasema ja myöntää eurooppalainen vammaiskortti ja eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa, määrittää menettelyt niiden myöntämiseksi 6 ja 7 artiklassa säädettyjen yhteisten ominaisuuksien mukaisesti ja päättää, myöntävätkö ne erityisetuuksia, erityisehtoja tai erityiskohtelua vammaisille henkilöille ja tarvittaessa heidän saattajilleen tai avustajilleen. Siinä myös selvennetään kohdetta jättämällä sosiaaliturvaetuudet soveltamisalan ulkopuolelle.

Keskeiset määritelmät esitetään 3 artiklassa.

Ehdotuksen 4 artiklassa luetellaan edunsaajat, ja 5 artiklassa säädetään, että eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoilla sekä heitä avustavilla tai saattavilla henkilöillä, mukaan lukien kansallisen lainsäädännön tai käytäntöjen mukaisesti henkilökohtaisiksi avustajiksi tunnustetut henkilöt, on yhtäläiset oikeudet erityisehtoihin tai erityiskohteluun.

Ehdotuksen 6 ja 7 artiklassa vahvistetaan eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan muoto, niitä koskevat menettelyt ja hallinnolliset muodollisuudet. Ne koskevat kortin ja luvan käyttöönottoa ja voimassaoloa, ja niissä vahvistetaan kortin ja luvan mallit, jotka esitetään liitteissä. Molemmissa artikloissa siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä, joissa vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt korttien digitalisoinnille.

Ehdotuksen 8 artiklassa säädetään mahdollisuudesta hyväksyä yhteisiä teknisiä eritelmiä kortin ja luvan muodon ja tulevien digitaalisten ominaisuuksien muodon täsmentämiseksi.

Ehdotuksen 9 artiklassa vahvistetaan asiaankuuluvat säännökset, jotka koskevat kortin ja luvan käytön valvontaa, vaatimustenmukaisuutta ja tietojen esteettömyyttä, mukaan lukien väärennösten tai petosten torjunta.

Ehdotuksen 10 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot nimeävät korttien myöntämisestä vastaavat toimivaltaiset viranomaiset.

Ehdotuksen 11 ja 12 artiklassa vahvistetaan säännöt ja menettelyt, joiden mukaisesti komissio voi käyttää siirrettyä säädösvaltaa ja hyväksyä 6, 7 ja 8 artiklan mukaiset delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset.

Ehdotuksen 13 ja 14 artikla liittyvät täytäntöönpanon valvontaan ja seuraamuksiin, ja niissä annetaan vammaisia henkilöitä edustaville järjestöille ja muille julkisille elimille, joilla on oikeutettu intressi, myös oikeus ryhtyä toimiin direktiivin noudattamisen varmistamiseksi. Seuraamuksia olisi täydennettävä korjaavilla toimilla, koska on tärkeää korjata kortin ja luvan käytössä havaitut ongelmat ja ryhtyä toimiin tilanteen parantamiseksi.

Ehdotuksen 15 artikla sisältää liitännäistoimenpiteitä, jotka koskevat tiedonsaantia ja tiedottamista, myös tietojen asettamista saataville esteettömästi.

Ehdotuksen 16 artikla koskee raportointia ja uudelleentarkastelua sekä ensimmäiseen ja myöhempiin direktiivin soveltamista koskeviin kertomuksiin liittyviä velvoitteita.

Ehdotuksen 17 artiklassa säädetään, että nykyinen suositus eurooppalaisesta vammaisten pysäköintiluvasta vanhentuu ja sen soveltaminen lakkaa.

Ehdotuksen 18 ja 19 artiklassa säädetään direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja direktiivin voimaantulosta.

Liitteessä I kuvataan eurooppalainen vammaiskortti ja liitteessä II eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa sekä vahvistetaan niiden muoto ja ulkoasu.

2023/0311 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 53 artiklan 1 kohdan, 62 artiklan, 91 artiklan ja 21 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[1],

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon[2],

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Euroopan unioni perustuu ihmisarvon, vapauden ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, ja se on sitoutunut torjumaan myös vammaisuuteen perustuvaa syrjintää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä ’perusoikeuskirja’, mukaisesti.

(2) Perusoikeuskirjan 26 artiklassa unioni tunnustaa vammaisten henkilöiden oikeuden päästä osallisiksi toimenpiteistä, joilla edistetään heidän itsenäistä elämäänsä, yhteiskunnallista ja ammatillista sopeutumistaan sekä osallistumistaan yhteiskuntaelämään, ja kunnioittaa tätä oikeutta.

(3) Jokaisella unionin kansalaisella on perusoikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei perussopimuksissa määrätyistä tai niiden soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.

(4) Euroopan unionin tuomioistuimen mukaan unionin kansalaisuus on tarkoituksensa puolesta jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuinen asema, kun he käyttävät oikeuttaan liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jolloin samassa tilanteessa olevat jäsenvaltioiden kansalaiset voivat saada SEUT-sopimuksen aineellisella soveltamisalalla saman oikeudellisen kohtelun kansalaisuudestaan riippumatta, jollei tätä koskevista nimenomaisesti määrätyistä poikkeuksista muuta johdu.

---

1 EUVL C , , s. .

2 EUVL C , , s. .

(5) Unioni on vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen[3], jäljempänä ’vammaisyleissopimus’, sopimuspuoli, ja sitä sitovat sen määräykset, jotka ovat erottamaton osa unionin oikeusjärjestystä unionin toimivallan rajoissa. Kaikki jäsenvaltiot ovat vammaisyleissopimuksen sopimuspuolia, ja se sitoo myös jäsenvaltioita niiden toimivallan rajoissa.

(6) Vammaisyleissopimuksen tarkoituksena on edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä edistää vammaisten henkilöiden synnynnäisen arvon kunnioittamista ja varmistaa siten heidän täysimääräinen ja tehokas osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa. Vammaisyleissopimuksessa tunnustetaan myös, että on tärkeää toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä esteettömyyden varmistamiseksi vammaisille henkilöille.

(7) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa, josta Euroopan parlamentti, neuvosto ja Euroopan komissio antoivat julistuksen Göteborgissa 17 päivänä marraskuuta 2017[4], määrätään, että jokaisella on muun muassa vammaisuudesta riippumatta oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin siltä osin kuin on kyse muun muassa yleisesti saatavilla olevien tavaroiden ja palvelujen saatavuudesta (periaate 3). Lisäksi Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa tunnustetaan vammaisten henkilöiden oikeus yhteiskuntaan osallistumisen mahdollistaviin palveluihin (periaate 17).

(8) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/882[5], jäljempänä ’esteettömyyssäädös’, tavoitteena on parantaa tuotteiden ja palvelujen esteettömyyttä poistamalla ja ehkäisemällä esteitä, jotka johtuvat jäsenvaltioiden erilaisista esteettömyysvaatimuksista, ja siten lisätä esteettömien tuotteiden ja palvelujen saatavuutta sisämarkkinoilla, mukaan lukien pääsy tiettyjen julkisten palvelujen verkkosivustoille ja mobiililaitepohjaisiin palveluihin[6], ja parantaa asiaankuuluvien tietojen esteettömyyttä. Lisäksi unionin lainsäädännössä taataan oikeus käyttää liikennevälineitä ilman syrjintää sekä muita oikeuksia, kuten vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien oikeus saada maksutonta apua lento-[7], rautatie-[8], vesi-[9] tai linja-autoliikenteessä[10]. Unionin lainsäädännön mukaan jäsenvaltiot voivat myös säätää alennetuista maksuista tai alennetuista maksullisten teiden, siltojen tai

---

3 Neuvoston päätös 2010/48/EY, tehty 26 päivänä marraskuuta 2009, vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (EUVL L 23, 27.1.2010, s. 35).

4 Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista (EUVL C 428, 13.12.2017, s. 10).

5 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/882, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EUVL L 150, 7.6.2019, s. 70).

6 Lisäksi julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta annetulla direktiivillä (EU) 2016/2102 pyritään parantamaan julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuutta.

7 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2006, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä (EUVL L 204, 26.7.2006, s. 1).

8 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/782, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista (EUVL L 172, 17.5.2021, s. 1).

9 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1177/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (EUVL L 334, 17.12.2010, s. 1).

10 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 181/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 1).

tunnelien käyttömaksuista sekä vammaisten henkilöiden käyttämien tai omistamien ajoneuvojen vapauttamisesta tällaisesta maksuvelvollisuudesta tietullien osalta.[11]

(9) Vammaiset henkilöt voivat hakea asuinjäsenvaltionsa toimivaltaisilta viranomaisilta vammaisaseman tunnustamista, koska asia kuuluu näiden toimivaltaan. Kullakin jäsenvaltiolla ja sen toimivaltaisilla viranomaisilla on vammaisuuden arviointimenettely, joka vaihtelee jäsenvaltioittain. Jos toimivaltaiset viranomaiset tunnustavat hakijan vammaisaseman, ne myöntävät hänelle vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun virallisen asiakirjan, jossa hakijan vammaisasema tunnustetaan.

(10) Koska vammaisasemaa ei tunnusteta jäsenvaltioiden välillä, vammaisilla henkilöillä voi olla erityisiä vaikeuksia käyttäessään perusoikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

(11) Jollei laissa toisin säädetä tai jollei jäsenvaltioiden kesken toisin sovita, vammaisten henkilöiden muuttaessa pidemmäksi ajaksi toiseen jäsenvaltioon työntekoa, opiskelua tai muuta tarkoitusta varten kyseisen toisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat arvioida ja tunnustaa virallisesti näiden henkilöiden vammaisaseman, ja he voivat saada vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun virallisen asiakirjan, jossa heidän vammaisasemansa tunnustetaan kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

(12) Henkilöillä, joilla on tunnustettu vammaisasema ja jotka matkustavat tai vierailevat lyhyen ajan muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan, saattaa kuitenkin olla merkittäviä vaikeuksia, jos heidän vammaisasemaansa ei tunnusteta siinä jäsenvaltiossa, jossa he matkustavat tai vierailevat, ja jos heillä ei ole vammaistodistusta, vammaiskorttia tai muuta virallista asiakirjaa, jossa heidän vammaisasemansa tunnustetaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jotta he voivat hyödyntää siellä tarjottavia erityisehtoja ja/tai erityiskohtelua.

(13) Tässä tapauksessa toisessa jäsenvaltiossa matkustavat tai vierailevat vammaiset henkilöt joutuvat epäedulliseen asemaan käyttäessään oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen verrattuna vammaisiin henkilöihin, joilla on vammaistodistus, vammaiskortti tai muu virallinen asiakirja, jossa tunnustetaan heidän vammaisasemansa siinä jäsenvaltiossa, jossa matkustetaan tai vieraillaan.

(14) Lisäksi epätietoisuus siitä, tunnustetaanko vammaisten henkilöiden vammaisasema ja viralliset asiakirjat ja missä määrin ne tunnustetaan heidän matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa, aiheuttaa heille epävarmuutta. Pahimmassa tapauksessa vammaiset henkilöt eivät uskalla käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

(15) Sekä julkisiin että yksityisiin tiloihin pääsyn fyysisten ja muiden esteiden lisäksi korkeat kustannukset ovat keskeinen tekijä, joka estää monia vammaisia henkilöitä matkustamasta[12], koska heillä on erityistarpeita ja he saattavat myös tarvita mukaansa yhden tai usean saattajan tai avustajan, mukaan lukien henkilökohtaisiksi avustajiksi kansallisen lainsäädännön tai käytäntöjen mukaisesti tunnustetut henkilöt, minkä

---

[11] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/362, annettu 24 päivänä helmikuuta 2022, verojen ja maksujen kantamista ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä koskevien direktiivien 1999/62/EY, 1999/37/EY ja (EU) 2019/520 muuttamisesta.

[12] EU:n kansalaisjärjestöille kohdennetun tutkimuksen loppuraportin päätelmät: Shaw ja Coles (2004), ”Disability, holiday making and the tourism industry in the UK: a preliminary survey” (25(3) Tourism Management (2004), s. 397–403). Eugénia Lima Devile ja Andreia Antunes Moura (2021), ”Travel by People With Physical Disabilities: Constraints and Influences in the Decision-Making Process”.

vuoksi heidän matkakulunsa ovat korkeammat kuin vammattomalla väestöllä[13]. Se, että vammaisasemaa ei tunnusteta muissa jäsenvaltioissa, saattaa rajoittaa heidän mahdollisuuksiaan hyödyntää erityisehtoja, kuten maksutonta sisäänpääsyä tai alennettuja maksuja, tai erityiskohtelua, mikä vaikuttaa heidän matkakustannuksiinsa, elämäänsä ja valintoihinsa.

(16) Maksua vastaan tai maksutta tarjottava erityiskohtelu (kuten henkilökohtainen avustaminen, ensisijainen pääsy jne.) saattaa olla tärkeää vammaisille henkilöille, jotta he voivat hyödyntää erilaisia palveluja, toimintoja tai järjestelyjä ja saada niistä paremman kokemuksen. Koska vammaisten henkilöiden vammaisasemaa ja muissa jäsenvaltioissa annettuja virallisia asiakirjoja ei tunnusteta siinä jäsenvaltiossa, jossa he vierailevat tai matkustavat, he eivät kuitenkaan välttämättä voi hyödyntää erityisehtoja tai erityiskohtelua, joita kyseisen jäsenvaltion yksityiset toimijat tai viranomaiset tarjoavat vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun vammaisaseman tunnustavan virallisen asiakirjan haltijoille.

(17) EU:n vammaiskorttia koskeva pilottihanke, joka käynnistettiin vuonna 2016 ja toteutettiin kahdeksassa jäsenvaltiossa, osoitti, mitä etuja vammaiset henkilöt voivat saada kortin avulla käyttäessään kulttuuriin, vapaa-aikaan, urheiluun ja joissakin tapauksissa myös liikenteeseen liittyviä palveluja ja miten kortin avulla tuetaan heidän lyhytaikaista rajatylittävää liikkumistaan EU:ssa.[14] Hankkeeseen sisältyi myös muita esimerkkejä palveluista, toiminnoista ja järjestelyistä, joissa vammaisille henkilöille tarjotaan erityisehtoja tai erityiskohtelua.

(18) Vammaiset henkilöt voivat vammaisasemansa perusteella hakea asuinjäsenvaltionsa toimivaltaisilta viranomaisilta pysäköintilupaa, jossa tunnustetaan vammaisten henkilöiden oikeus tiettyihin heille varattuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin. Kullakin jäsenvaltiolla on käytössä paikallisen, alueellisen tai kansallisen tason hakumenettely, jonka avulla voi saada vammaisille henkilöille (tai yhdelle tai usealle heitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, henkilökohtaiset avustajat mukaan lukien) tarkoitetun pysäköintiluvan, sekä kriteerit, joiden on täytyttävä, jotta lupaa voi hakea.

(19) Neuvoston suosituksessa 98/376/EY[15] säädetään vammaisten pysäköintiluvan eurooppalaisesta mallista, joka on helpottanut pysäköintiluvan tunnustamista kaikissa jäsenvaltioissa. Sen täytäntöönpano ja kansalliset lisäykset tai poikkeamat suositellusta mallista ovat kuitenkin aiheuttaneet sen, että jäsenvaltioissa on käytössä erilaisia pysäköintilupia. Tämä estää lupien rajatylittävän tunnustamisen eri jäsenvaltioissa ja haittaa vammaisten henkilöiden, joilla on toisessa jäsenvaltiossa myönnetty pysäköintilupa, mahdollisuuksia käyttää vammaisille henkilöille varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä. Neuvoston suositusta ei myöskään ole päivitetty teknologisen ja digitalisaatiokehityksen huomioon ottamiseksi. Lisäksi jäsenvaltioilla on lupaväärennöksiin ja -petoksiin liittyviä ongelmia, sillä malli on yleensä melko

---

13 McKercher ja Darcy (2018), ”Re-conceptualizing barriers to travel by people with disabilities” (Tourism Management Perspectives, s. 59–66). [Lisätietoja perusteluosassa?]

14 Ks. myös toukokuussa 2021 julkaistu tutkimuksen loppuraportti, jossa arvioidaan EU:n vammaiskorttia ja siihen liittyviä etuja koskevan pilottihankkeen täytäntöönpanoa: https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/4adbe538-0a02-11ec-b5d3-01aa75ed71a1.

15 Neuvoston suositus, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1998, vammaisten pysäköintiluvasta (EYVL L 167, 12.6.1998, s. 25), ja FI sellaisena kuin se on muutettuna 3 päivänä maaliskuuta 2008 Bulgarian tasavallan, Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Romanian, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan Euroopan unioniin liittymisen johdosta annetulla neuvoston suosituksella (EUVL L 63, 7.3.2008, s. 43).

yksinkertainen ja helposti väärennettävissä ja käytännössä erilainen kussakin jäsenvaltiossa, minkä vuoksi sen aitouden tarkastaminen on vaikeaa.

(20) Jotta helpotettaisiin vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia hyödyntää muissa jäsenvaltioissa erityisehtoja tai erityiskohtelua palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen osalta, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, olisi poistettava jäljellä olevat toisessa jäsenvaltiossa matkustamisen ja vierailemisen esteet ja vaikeudet, jotka johtuvat siitä, että vammaisten henkilöiden vammaisasemaa ja muissa jäsenvaltioissa myönnettyjä kyseisen aseman tunnustavia virallisia asiakirjoja ja pysäköintioikeuksia ei tunnusteta.

(21) Jotta vammaisten henkilöiden olisi toisessa jäsenvaltiossa matkustaessaan tai lyhyen aikaa vieraillessaan helpompi käyttää oikeuttaan yksityisten toimijoiden tai viranomaisten tarjoamiin erityisehtoihin tai erityiskohteluun ilman kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää ja samoin perustein kuin kyseisessä jäsenvaltiossa asuvat vammaiset henkilöt ja jotta heidän olisi helpompi käyttää liikennevälineitä ja hyödyntää vammaisille henkilöille varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä samoin perustein kuin kyseisessä jäsenvaltiossa asuvien vammaisten henkilöiden, on näin ollen tarpeen vahvistaa puitteet, säännöt ja yhteiset edellytykset, mukaan lukien yhteinen standardoitu malli, eurooppalaiselle vammaiskortille, joka on todisteena tunnustetusta vammaisasemasta, ja eurooppalaiselle vammaisten henkilöiden pysäköintiluvalle, joka on todisteena siitä, että sen haltijalla on tunnustettu oikeus vammaiseille henkilöille varattuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin.

(22) Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vastavuoroisen tunnustamisen olisi taattava henkilöille, joilla on tunnustettu vammaisasema jossain jäsenvaltiossa, mahdollisuus hyödyntää erityisehtoja tai erityiskohtelua, joita yksityiset toimijat tai viranomaiset tarjoavat erilaisissa palveluissa, toiminnoissa ja järjestelyissä, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, sekä mahdollisuus hyödyntää vammaisille henkilöille varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin kuin ne, joista on säädetty vastaanottavan maan toimivaltaisten viranomaisten myöntämien kansallisten todistusten, vammaiskorttien tai muiden vammaisten henkilöiden vammaisaseman tunnustavien virallisten asiakirjojen ja pysäköintilupien perusteella; vastavuoroisen tunnustamisen olisi myös helpotettava tällaisten mahdollisuuksien hyödyntämistä.

(23) Pysäköintiehtojen ja -järjestelyjen lisäksi palvelut, toiminnot ja järjestelyt, jotka kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan, käsittävät monenlaisia jatkuvasti muuttuvia toimintoja, mukaan lukien ne, joita viranomaiset tai yksityiset toimijat tarjoavat maksutta, joko pakollisesti (kansallisten tai paikallisten sääntöjen tai oikeudellisten velvoitteiden perusteella) tai usein myös vapaaehtoisuuden pohjalta (etenkin kun kyse on yksityisistä toimijoista) useilla toimintapolitiikan aloilla, kuten kulttuuri, vapaa-aika, matkailu, urheilu, julkinen ja yksityinen liikenne ja koulutus.

(24) Esimerkkejä erityisehdoista tai erityiskohtelusta ovat maksuton sisäänpääsy, alennetut tariffit, alennetut maksullisten teiden, siltojen tai tunnelien käyttömaksut, ensisijainen pääsy, vammaisille henkilöille varatut istuimet puistoissa ja muissa julkisissa tiloissa, esteetön pääsy istumapaikoille kulttuuritapahtumissa ja julkisissa tilaisuuksissa, henkilökohtainen avustaminen, avustajaeläimet, avustaminen veteen uimarannalla, tuki (kuten pistekirjoituksen, äänioppaiden, viittomakielisen tulkkauksen saatavuus), apuvälineiden saatavuus, pyörätuolin lainaaminen, kelluvan pyörätuolin lainaaminen, esteettömässä muodossa olevan matkailutiedon saaminen, sähkömopon käyttö maanteillä tai pyörätuolin käyttö pyöräkaistoilla ilman sakkoja jne. Pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin kuuluvat suuremmat tai varatut pysäköintiruudut.

Henkilöliikennepalvelujen osalta vammaisille henkilöille tarjottujen erityisehtojen tai erityiskohtelun lisäksi avustajaeläimet, henkilökohtaiset avustajat tai muut vammaisia (tai liikuntarajoitteisia) henkilöitä saattavat tai avustavat henkilöt voivat matkustaa maksutta tai heillä on mahdollisuuksien mukaan paikka vammaisen henkilön vieressä kansallisten säännösten tai käytäntöjen mukaisesti.

(25) Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntäminen jäsenvaltiossa määritellään tämän direktiivin mukaisesti yhdessä niiden kyseessä olevan jäsenvaltion sovellettavien menettelyjen ja toimivaltuuksien kanssa, jotka koskevat vammaisten henkilöiden vammaisaseman ja pysäköintioikeuksien arviointia ja tunnustamista.

(26) Fyysisen muodon lisäksi jäsenvaltioiden olisi komission ehdotuksen jälkeen säädettävä digitaalisesta kortista tai luvasta, kun sen muoto ja sitä koskevat eritelmät on vahvistettu delegoiduilla säädöksillä ja täytäntöönpanosäädöksillä. Tällaisen ehdotuksen olisi perustuttava kokemuksiin, joita on saatu todistusten ja asiakirjojen, kuten asetuksella (EU) 2021/953 perustetun EU:n digitaalisen koronatodistuksen, digitalisointia koskevasta Euroopan tason aiemmasta ja meneillään olevasta työstä, ja sen olisi mahdollistettava eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen pysäköintiluvan käyttö EU:n digitaalisen identiteetin lompakon[16] kautta. Vammaisille henkilöille olisi annettava mahdollisuus käyttää joko digitaalista tai fyysistä korttia tai lupaa taikka molempia.

(27) Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntäminen edellyttää henkilötietojen ja erityisesti sellaisten kortin tai luvan haltijan vammaisasemaa koskevien tietojen käsittelyä, jotka ovat asetuksen (EU) 2016/679[17] 4 artiklan 15 kohdassa tarkoitettuja ”terveystietoja” ja kuuluvat mainitun asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin. Kaikessa tämän direktiivin yhteydessä tapahtuvassa henkilötietojen käsittelyssä olisi noudatettava sovellettavaa tietosuojalainsäädäntöä, erityisesti asetusta (EU) 2016/679. Saattaessaan tämän direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kansalliseen lainsäädäntöön sisältyy henkilötietojen ja etenkin erityisten henkilötietoryhmien käsittelyyn sovellettavat asianmukaiset suojatoimet. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava tämän direktiivin soveltamista varten kerättyjen ja tallennettujen tietojen turvallisuus, eheys, aitous ja luottamuksellisuus.

(28) Eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämisestä vastaavan jäsenvaltion olisi oltava se jäsenvaltio, jossa henkilö vakinaisesti asuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 883/2004[18] ja (EY) N:o 987/2009[19] mukaisesti ja jossa hän on saanut arvion vammaisasemastaan. Eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoiden olisi voitava käyttää kyseisiä korttia ja lupaa oleskellessaan toisessa jäsenvaltiossa.

---

16 COM(2021) 281 final.

17 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

18 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 883/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta (EUVL L 166, 30.4.2004, s. 1).

19 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 987/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä (EUVL L 284, 30.10.2009, s. 1).

(29) Jotta voidaan taata, että vammaiset työntekijät voivat tosiasiallisesti ja täysin käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja hyödyntää jäsenvaltioiden tarjoamia palveluja, toimintoja ja järjestelyjä, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan olisi oltava myös niiden työntekijöiden saatavilla, jotka matkustavat tai vierailevat toisessa jäsenvaltiossa työhön liittyvissä tarkoituksissa.

(30) Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vastavuoroiselle tunnustamiselle suunnitellut puitteet eivät vaikuta jäsenvaltion toimivaltaan arvioida ja tunnustaa vammaisasema ja myöntää erityisehtoja, kuten maksuton pääsy, alennetut maksut tai erityiskohtelu, vammaisille henkilöille ja/tai yhdelle tai usealle heitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, henkilökohtaiset avustajat mukaan lukien. Puitteet eivät kata Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY[20] 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sosiaaliturvaetuuksia, sosiaalista suojelua tai sosiaalihuoltoa.

(31) Jotta vammaiset henkilöt saisivat helpommin tietoa erityisehdoista tai erityiskohtelusta ja voisivat paremmin hyödyntää niitä matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa, kaikki eurooppalaisen vammaiskortin ja/tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan saamisen ja käytön edellytyksiä, sääntöjä, käytäntöjä ja menettelyjä koskevat asiaankuuluvat tiedot olisi asetettava julkisesti saataville selkeässä, kattavassa, käyttäjäystävällisessä ja saavutettavassa muodossa vammaisia henkilöitä varten noudattaen direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettuja asiaankuuluvia palvelujen esteettömyysvaatimuksia. Yksityisten toimijoiden tai viranomaisten, jotka myöntävät vammaisille henkilöille erityisehtoja tai erityskohtelun, olisi asetettava tällaiset tiedot julkisesti saataville selkeässä, kattavassa, käyttäjäystävällisessä ja saavutettavassa muodossa vammaisia henkilöitä varten noudattaen direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettuja palvelujen esteettömyysvaatimuksia.

(32) Jäsenvaltioiden myöntäessä eurooppalaisia vammaiskortteja tai eurooppalaisia vammaisten henkilöiden pysäköintilupia niiden olisi toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet väärennös- ja petosriskin välttämiseksi ja torjuttava aktiivisesti näiden korttien ja lupien vilpillistä käyttöä ja väärentämistä.

(33) Tämän direktiivin asianmukaisen soveltamisen varmistamiseksi komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä SEUT-sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä direktiiviä eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan digitaalisen muodon vahvistamiseksi ja liitteiden I ja II muuttamiseksi siten, että mukautetaan kyseisen kortin tai luvan standardoidun muodon yhteisiä ominaisuuksia, mukautetaan muoto tekniikan kehitykseen, torjutaan väärentämistä ja petoksia ja varmistetaan yhteentoimivuus.

(34) Tämän direktiivin yhdenmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovalta vahvistaa yhteiset tekniset eritelmät, joissa täsmennetään eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan muoto, digitaaliset ja turvaominaisuudet sekä

[20] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta (EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77).

yhteentoimivuuteen liittyvät seikat. Täytäntöönpanovaltaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011[21] mukaisesti.

(35) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niillä on riittävät ja tehokkaat keinot tämän direktiivin noudattamisen varmistamiseksi, ja sen vuoksi niiden olisi otettava käyttöön asianmukaiset oikeussuojakeinot, mukaan lukien vaatimustenmukaisuuden tarkastukset sekä hallinnolliset ja oikeudelliset menettelyt, jotta voidaan taata, että vammaiset henkilöt, heitä saattavat tai avustavat henkilöt ja henkilökohtaiset avustajat sekä julkiset elimet tai yksityiset yhdistykset, järjestöt tai muut oikeushenkilöt, joilla on asiassa oikeutettu intressi, voivat kansallisen lainsäädännön nojalla ryhtyä toimenpiteisiin vammaisen henkilön puolesta.

(36) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet ja säädettävä tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, jos tässä direktiivissä säädettyjä ja sen soveltamisalaan kuuluviin oikeuksiin liittyviä velvoitteita rikotaan tai laiminlyödään. Tällaisiin seuraamuksiin voi sisältyä hallinnollisia ja taloudellisia seuraamuksia, kuten sakkoja tai korvauksia, sekä muunlaisia seuraamuksia.

(37) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Tällä direktiivillä pyritään erityisesti varmistamaan, että vammaisten henkilöiden oikeuksia hyötyä toimenpiteistä, joilla edistetään heidän itsenäistä elämäänsä, yhteiskunnallista ja ammatillista sopeutumistaan sekä osallistumistaan yhteiskuntaelämään, kunnioitetaan kaikilta osin, ja edistämään perusoikeuskirjan 26 artiklan soveltamista.

(38) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita eli parantaa vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia matkustaa tai vierailla toisessa jäsenvaltiossa, vaan ne voidaan toiminnan eli sääntöjä ja yhteisiä edellytyksiä koskevien puitteiden vahvistamisen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde

Tässä direktiivissä säädetään

(a) säännöistä, jotka koskevat eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämistä todisteeksi vammaisasemasta tai oikeudesta pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin, jotta voidaan helpottaa vammaisten henkilöiden lyhytaikaista oleskelua muussa kuin asuinjäsenvaltiossaan, myöntämällä heille oikeus erityisehtoihin tai erityiskohteluun palvelujen, toimintojen tai järjestelyjen osalta, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, tai pysäköintiehtoihin

[21] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

ja -järjestelyihin, joita tarjotaan tai jotka on varattu vammaisille henkilöille tai yhdelle tai usealle heitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa;

(b) eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan yhteisistä malleista.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin sekä kaikkiin tilanteisiin, joissa yksityiset toimijat tai viranomaiset tarjoavat vammaisille henkilöille erityisehtoja tai erityiskohtelua seuraavien palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen saatavuuden osalta:

   – SEUT-sopimuksen 57 artiklassa tarkoitetut palvelut;

   – henkilöliikennepalvelut;

   – muut toiminnot ja järjestelyt, myös silloin kun ne ovat maksuttomia.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta

   (a) asetusten (EY) N:o 883/2004 ja (EY) N:o 987/2009 mukaisiin sosiaaliturvaan liittyviin etuuksiin;

   (b) erityisiin maksuihin perustuviin tai maksuihin perustumattomiin rahaetuuksiin tai luontoisetuuksiin, jotka kuuluvat sosiaaliturvan, sosiaalisen suojelun tai työllisyyden alaan;

   (c) direktiivin 2004/38/EY 24 artiklan 2 kohdassa määriteltyihin sosiaaliavustuksiin.

3. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan määrittää edellytykset vammaisaseman arvioinnille ja tunnustamiselle tai vammaisille henkilöille varattujen pysäköintiehtojen ja -järjestelyjen myöntämiselle. Se ei vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan myöntää lisäksi kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla todistus, vammaiskortti tai muu virallinen asiakirja vammaisille henkilöille.

4. Tämä direktiivi ei vaikuta kansalliseen toimivaltaan myöntää tai vaatia myöntämään erityisetuuksia tai erityisiä edullisia ehtoja, kuten vapaata sisäänpääsyä, alennettuja tariffeja tai erityiskohtelua, vammaisille henkilöille ja, jos siitä säädetään, yhdelle tai usealle heitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa.

5. Tämä direktiivi ei vaikuta niihin vammaisten henkilöiden tai heitä saattavien tai avustavien henkilöiden, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa, oikeuksiin, jotka saattavat perustua muihin unionin oikeuden tai unionin oikeuden täytäntöönpanemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön säännöksiin, mukaan lukien säännökset, joilla myönnetään erityisetuuksia, erityisehtoja tai erityiskohtelua.

3 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

(a) ’unionin kansalaisella’ henkilöä, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus;

(b) ’unionin kansalaisen perheenjäsenellä’ unionin sääntöjen mukaista oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttävän unionin kansalaisen perheenjäsentä hänen kansalaisuudestaan riippumatta;

(c) ’vammaisilla henkilöillä’ henkilöitä, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa saattaa estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa;

(d) ’henkilökohtaisella avustajalla’ vammaisia henkilöitä saattavaa tai avustavaa henkilöä, joka tunnustetaan kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti henkilökohtaiseksi avustajaksi;

(e) ’erityisehdoilla tai erityiskohtelulla’ erityisiä edellytyksiä, mukaan lukien taloudellisiin edellytyksiin liittyvät erityisehdot, tai eriytettyä kohtelua, joka liittyy apuun ja tukeen, kuten maksuton sisäänpääsy tai käyttö, alennetut maksut ja ensisijainen pääsy, ja jota tarjotaan vammaisille henkilöille ja/tai tarvittaessa yhdelle tai usealle heitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, mukaan lukien kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti tunnustetut henkilökohtaiset avustajat tai avustajaeläimet, riippumatta siitä, onko henkilökohtainen avustaja tai avustajaeläin osoitettu vapaaehtoisuuden pohjalta vai lakisääteisten velvoitteiden mukaisesti;

(f) ’pysäköintiehdoilla ja -järjestelyillä’ kaikkia yleisesti vammaisille henkilöille varattuja pysäköintipaikkoja sekä niihin liittyviä vammaisille henkilöille myönnettäviä pysäköintietuuksia tai edullisia ehtoja, kuten maksutonta pysäköintiä, alennettuja tariffeja tai maksuja tai alennettuja maksullisten teiden, siltojen tai tunnelien käyttömaksuja taikka suurempia pysäköintiruutuja, riippumatta siitä, tarjotaanko niitä vapaaehtoisesti vai lakisääteisten velvoitteiden mukaisesti.

4 artikla

Edunsaajat

Tätä direktiiviä sovelletaan:

(a) unionin kansalaisiin ja unionin kansalaisten perheenjäseniin, joiden vammaisaseman heidän asuinjäsenvaltionsa toimivaltainen viranomainen on tunnustanut todistuksella, kortilla tai muulla virallisella asiakirjalla, joka on myönnetty kansallisten toimivaltuuksien, käytäntöjen ja menettelyjen mukaisesti, sekä tapauksen mukaan yhteen tai useaan heitä saattavaan tai avustavaan henkilöön, henkilökohtaiset avustajat mukaan lukien;

(b) unionin kansalaisiin ja unionin kansalaisten perheenjäseniin, joiden oikeus vammaisille henkilöille varattuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin on tunnustettu heidän asuinjäsenvaltiossaan pysäköintiluvalla tai muulla kansallisen toimivallan, käytäntöjen ja menettelyjen mukaisesti myönnetyllä asiakirjalla, sekä tapauksen mukaan yhteen tai useaan heitä saattavaan tai avustavaan henkilöön, henkilökohtaiset avustajat mukaan lukien.

5 artikla

Vammaisten henkilöiden yhtäläiset oikeudet erityisehtoihin tai erityiskohteluun sekä pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kun eurooppalaisen vammaiskortin haltijat matkustavat tai vierailevat muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan, heille myönnetään oikeus 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen osalta tarjottuihin erityisehtoihin tai erityiskohteluun yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin kuin vammaisille henkilöille, joilla on vammaistodistus, vammaiskortti tai muu virallinen asiakirja, jossa tunnustetaan heidän vammaisasemansa kyseisessä jäsenvaltiossa.
2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kun eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijat matkustavat tai vierailevat muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan, heille myönnetään oikeus vammaisille henkilöille varattuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin kuin kyseisessä jäsenvaltiossa myönnettyjen pysäköintilupien haltijoille kyseisessä jäsenvaltiossa.
3. Jollei tämän direktiivin asiaa koskevissa säännöksissä tai muussa unionin lainsäädännössä toisin säädetä, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että
   (a) jos tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin erityisehtoihin tai erityiskohteluun sisältyy suotuisia ehtoja yhdelle tai usealle vammaisia henkilöitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, henkilökohtaiset avustajat mukaan luettuina, tai erityisiä ehtoja avustajaeläimille, tällaiset suotuisat tai erityiset ehdot myönnetään yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin yhdelle tai usealle heitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, mukaan lukien eurooppalaisen vammaiskortin haltijoiden henkilökohtaiset avustajat tai avustajaeläimet;
   (b) jos tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin sisältyy suotuisia ehtoja yhdelle tai usealle vammaisia henkilöitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, henkilökohtaiset avustajat mukaan luettuina, tällaiset suotuisat ehdot myönnetään yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin yhdelle tai usealle saattajalle tai avustajalle, mukaan lukien eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoiden henkilökohtaiset avustajat.

II LUKU

EUROOPPALAINEN VAMMAISKORTTI JA EUROOPPALAINEN VAMMAISTEN HENKILÖIDEN PYSÄKÖINTILUPA

6 artikla

Eurooppalaisen vammaiskortin muoto, vastavuoroinen tunnustaminen, myöntäminen ja voimassaolo

1. Kunkin jäsenvaltion on otettava käyttöön liitteessä I esitetyn yhteisen standardoidun mallin mukainen eurooppalainen vammaiskortti. Jäsenvaltioiden on osana eurooppalaista vammaiskorttia otettava fyysisissä korteissa käyttöön digitaalisia ominaisuuksia käyttäen sähköisiä petostentorjuntakeinoja heti, kun komissio on

vahvistanut liitteessä I tarkoitettuja digitaalisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset 8 artiklassa tarkoitetuissa teknisissä eritelmissä. Digitaalinen tallennusväline ei saa sisältää enempää henkilötietoja kuin liitteessä I säädetyt eurooppalaista vammaiskorttia varten annettavat tiedot.

2. Jäsenvaltioiden myöntämät eurooppalaiset vammaiskortit on tunnustettava vastavuoroisesti kaikissa jäsenvaltioissa.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä, uusittava tai peruutettava eurooppalainen vammaiskortti kansallisten sääntöjensä, menettelyjensä ja käytäntöjensä mukaisesti. Rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista jäsenvaltioiden on varmistettava tämän direktiivin soveltamista varten kerättyjen ja tallennettujen tietojen turvallisuus, eheys, aitous ja luottamuksellisuus. Eurooppalaisen vammaiskortin myöntämisestä vastaava viranomainen katsotaan asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitetuksi rekisterinpitäjäksi, ja se on vastuussa henkilötietojen käsittelystä. Yhteistyö ulkoisten palveluntarjoajien kanssa ei sulje pois unionin oikeudesta tai kansallisesta lainsäädännöstä johtuvaa mahdollista jäsenvaltion vastuuta henkilötietovelvoitteiden rikkomisesta.

4. Asuinjäsenvaltion on myönnettävä tai uusittava eurooppalainen vammaiskortti suoraan tai vammaisen henkilön hakemuksesta. Se on myönnettävä ja uusittava samassa määräajassa, joka on vahvistettu sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun sellaisen virallisen asiakirjan myöntämiselle, jossa vammaisasema tunnustetaan.

5. Eurooppalainen vammaiskortti myönnetään fyysisenä korttina, ja sitä on täydennettävä digitaalisella muodolla, kun 7 kohdassa tarkoitetut delegoidut säädökset hyväksytään. Vammaisille henkilöille on annettava mahdollisuus käyttää joko digitaalista tai fyysistä korttia tai lupaa taikka molempia.

6. Jäsenvaltion myöntämän eurooppalaisen vammaiskortin voimassaoloajan on oltava vähintään yhtä pitkä kuin vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun sellaisen virallisen asiakirjan voimassaoloaika, jonka jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on myöntänyt asianomaiselle henkilölle vammaisaseman tunnustamiseksi kyseisen jäsenvaltion alueella.

7. Siirretään komissiolle valta antaa 11 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä direktiiviä eurooppalaisen vammaiskortin digitaalisen muodon vahvistamiseksi ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi sekä liitteen I tarkistamiseksi, jotta voidaan muuttaa kortin standardoidun muodon yhteisiä ominaisuuksia, mukauttaa muotoa tekniikan kehitykseen, ottaa käyttöön digitaalisia ominaisuuksia väärentämisen ja petosten estämiseksi, puuttua väärinkäyttöön ja varmistaa yhteentoimivuus.

7 artikla

Eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan muoto, vastavuoroinen tunnustaminen, myöntäminen ja voimassaolo

1. Kunkin jäsenvaltion on otettava käyttöön liitteessä II esitetyn yhteisen standardoidun mallin mukainen eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa. Jäsenvaltioiden on osana eurooppalaista vammaisten henkilöiden pysäköintilupaa otettava fyysisissä luvissa käyttöön digitaalisia ominaisuuksia käyttäen sähköisiä petostentorjuntakeinoja heti, kun komissio on vahvistanut liitteessä II tarkoitettuja digitaalisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset 8 artiklassa tarkoitetuissa teknisissä

eritelmissä. Digitaalinen tallennusväline ei saa sisältää enempää henkilötietoja kuin liitteessä II säädetyt eurooppalaista vammaiskorttia varten annettavat tiedot.

2. Jäsenvaltioiden myöntämät eurooppalaiset vammaisten henkilöiden pysäköintiluvat on tunnustettava vastavuoroisesti kaikissa jäsenvaltioissa.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä, uusittava tai peruutettava eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa kansallisten sääntöjensä, menettelyjensä ja käytäntöjensä mukaisesti. Rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista jäsenvaltioiden on varmistettava tämän direktiivin soveltamista varten kerättyjen ja tallennettujen henkilötietojen turvallisuus, aitous ja luottamuksellisuus. Eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämisestä vastaava viranomainen katsotaan asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitetuksi rekisterinpitäjäksi, ja se on vastuussa henkilötietojen käsittelystä. Yhteistyö ulkoisten palveluntarjoajien kanssa ei sulje pois unionin oikeudesta tai kansallisesta lainsäädännöstä johtuvaa mahdollista jäsenvaltion vastuuta henkilötietovelvoitteiden rikkomisesta.

4. Asuinjäsenvaltion on myönnettävä tai uusittava eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa suoraan tai vammaisen henkilön hakemuksesta. Se on myönnettävä tai uusittava kohtuullisen ajan kuluessa, joka on enintään 60 päivää hakemuksen päivämäärästä.

5. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa korvaa kaikki voimassa olevat pysäköintiluvat, jotka on myönnetty kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla vammaisten pysäköintiluvasta annetun neuvoston suosituksen[22] mukaisesti, viimeistään pp/kk/vv [*tämän direktiivin soveltamispäivä*].

6. Eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa myönnetään tai uusitaan fyysisenä lupana, ja sitä on täydennettävä digitaalisella muodolla, kun 7 kohdassa tarkoitetut delegoidut säädökset hyväksytään. Vammaisille henkilöille on annettava mahdollisuus käyttää joko digitaalista tai fyysistä lupaa tai molempia.

7. Siirretään komissiolle valta antaa 11 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä direktiiviä eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan digitaalisen muodon vahvistamiseksi ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi, myös kehittämällä ja ottamalla käyttöön digitaalisia välineitä, sekä liitteen II tarkistamiseksi, jotta voidaan muuttaa luvan standardoidun muodon yhteisiä ominaisuuksia, mukauttaa muotoa tekniikan kehitykseen, estää väärentäminen ja petokset, puuttua väärinkäyttöön ja varmistaa yhteentoimivuus, myös kehittämällä ja ottamalla käyttöön digitaalisia välineitä.

III LUKU

YHTEISET SÄÄNNÖKSET

[22] Neuvoston suositus (98/376/EY), annettu 4 päivänä kesäkuuta 1998, vammaisten pysäköintiluvasta (EYVL L 167, 12.6.1998, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna 3 päivänä maaliskuuta 2008 Bulgarian tasavallan, Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Romanian, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan Euroopan unioniin liittymisen johdosta annetulla neuvoston suosituksella (EUVL L 63, 7.3.2008, s. 43).

8 artikla

Yhteiset tekniset eritelmät

1. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksiä, joilla vahvistetaan yhteiset tekniset eritelmät, joissa määritellään tarkemmin eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan muoto, niiden turvaominaisuudet ja viimeisintä kehitystä edustavat digitaaliset ominaisuudet, mukaan lukien kortin ja luvan erityinen muoto ja niihin sisältyvät tiedot, myös asianmukaiset turvatoimet henkilötietojen suojaamiseksi, sekä yhteentoimivuuteen liittyvät ominaisuudet, kuten sellaiset EU:n yhteiset sovellukset fyysisten korttien ja lupien digitaalisten ominaisuuksien sisältämien tietojen lukemista varten, joissa käytetään sähköisiä petostenehkäisykeinoja, sekä digitaalisen kortin ja luvan tallennusvälineen teknisten eritelmien määrittelyn osalta esimerkiksi kortin ja luvan voimassaolon ja numeron todentaminen, niiden aitouden tarkastaminen, väärennösten ja petosten estäminen, kortin ja luvan lukeminen eri jäsenvaltioissa, niiden käyttäminen EU:n digitaalisen identiteetin lompakossa sekä sen varmistaminen, että kaikki kortin ja luvan sisältämät tiedot ovat esteettömästi vammaisten henkilöiden saatavilla.

2. Kyseiset täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

9 artikla

Valvonta, vaatimustenmukaisuus, tietojen esteettömyys ja tietoisuuden lisääminen

1. Jäsenvaltioiden on asetettava eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämistä, uusimista tai peruuttamista koskevat ehdot, säännöt, käytännöt ja menettelyt julkisesti saataville esteettömissä muodoissa, myös digitaalisessa muodossa, ja pyynnöstä vammaisten henkilöiden pyytämissä avustavissa muodoissa.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet lisätäkseen yleisön tietoisuutta eurooppalaisesta vammaiskortista ja eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvasta ja antaakseen vammaisille henkilöille tietoa kyseisten kortin ja luvan hankkimisesta, käytöstä ja uusimisesta myös esteettömillä tavoilla.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet väärennösten ja petosten välttämiseksi ja torjuttava aktiivisesti eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vilpillistä käyttöä ja väärentämistä.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijat palauttavat korttinsa ja lupansa toimivaltaiselle viranomaiselle, kun niiden myöntämisedellytykset eivät enää täyty.

5. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntäneen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ilmoitetaan tapauksista, joissa niiden alueella ilmenee toisen jäsenvaltion myöntämän kortin tai luvan väärinkäyttöä. Kortin tai luvan myöntäneen jäsenvaltion on varmistettava asianmukaiset jatkotoimet kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.

6. Jäsenvaltioiden on tehtävä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että niissä noudatetaan eurooppalaisesta vammaiskortista tai eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvasta johtuvia velvoitteita ja vastaavia sellaisten vammaisten henkilöiden oikeuksia, joilla on kyseinen kortti tai lupa, sekä heitä saattavien tai avustavien henkilöiden oikeuksia, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa.

7. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot on asetettava maksutta saataville selkeällä, kattavalla, käyttäjäystävällisellä ja helposti saavutettavalla tavalla, myös yksityisten toimijoiden tai viranomaisten virallisen verkkosivuston kautta, jos sellainen on saatavilla, tai muulla soveltuvalla tavalla direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettujen palvelujen esteettömyysvaatimusten mukaisesti.

10 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset

Jäsenvaltioiden on viimeistään pp/kk/vv [*kuuden kuukauden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta*] ilmoitettava komissiolle toimivaltaiset viranomaiset, jotka on nimetty myöntämään, uusimaan ja peruuttamaan eurooppalainen vammaiskortti ja eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa.

IV LUKU

SIIRRETTY SÄÄDÖSVALTA JA TÄYTÄNTÖÖNPANOVALTA

11 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.

2. Siirretään komissiolle [*tämän direktiivin voimaantulopäivästä*] määräämättömäksi ajaksi 6 artiklan 7 kohdassa ja 7 artiklan 7 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 6 artiklan 7 kohdassa ja 7 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyteen.

4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

6. Edellä olevien 6 artiklan 7 kohdan ja 7 artiklan 7 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä

Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

12 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

V LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

13 artikla

Täytäntöönpanon valvonta

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tämän direktiivin noudattamisen varmistamiseksi on olemassa riittävät ja tehokkaat keinot.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin keinoihin kuuluvat
   (a) säännökset, joiden mukaan vammaiset henkilöt voivat kansallisen lainsäädännön mukaisesti viedä asian tuomioistuimen tai toimivaltaisen hallintoelimen käsiteltäväksi, jos heidän tämän direktiivin ja tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten mukaisia oikeuksiaan on loukattu;
   (b) säännökset, joiden mukaan julkiset elimet tai yksityiset yhdistykset, järjestöt tai muut oikeushenkilöt, joilla on oikeutettu intressi varmistaa tämän direktiivin säännösten noudattaminen, voivat kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen mukaisesti aloittaa tuomioistuimessa tai toimivaltaisessa hallintoelimessä tämän direktiivin mukaisten velvoitteiden täytäntöön panemiseksi säädetyn oikeudellisen tai hallinnollisen menettelyn vammaisen henkilön puolesta tai vammaista henkilöä tukeakseen tämän suostumuksella.

14 artikla

Seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on annettava säännöt seuraamuksista, joita sovelletaan tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet seuraamusten täytäntöönpanon varmistamiseksi.
2. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja niitä on täydennettävä tehokkailla korjaavilla toimilla.
3. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tiedoksi nämä säännökset viimeistään pp/kk/vv *[päivä, jona direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä]* ja niihin myöhemmin tehtävät muutokset viipymättä.

15 artikla

Tiedonsaanti

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yksityiset toimijat ja viranomaiset asettavat tiedot 5 artiklan mukaisista erityisehdoista tai erityiskohtelusta julkisesti saataville saavutettavissa muodoissa.

2. Jäsenvaltioiden on kannustettava yksityisiä toimijoita tai viranomaisia tarjoamaan vapaaehtoisesti erityisehtoja tai erityiskohtelua vammaisille henkilöille.

3. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on asetettava maksutta saataville selkeällä, kattavalla, käyttäjäystävällisellä ja helposti saavutettavalla tavalla, myös yksityisten toimijoiden tai viranomaisten virallisen verkkosivuston kautta, jos sellainen on saatavilla, tai muulla soveltuvalla tavalla direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettujen palvelujen esteettömyysvaatimusten mukaisesti.

16 artikla

Raportointi ja uudelleentarkastelu

1. Komissio antaa viimeistään pp/kk/vv *[kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin soveltamispäivästä]* ja sen jälkeen joka viides vuosi Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

2. Kertomuksessa käsitellään eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan käyttöä muun muassa sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen valossa, jotta voidaan arvioida, olisiko tätä direktiiviä tarpeen tarkistaa.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle sen pyynnöstä ja hyvissä ajoin kaikki tiedot, jotka komissio tarvitsee laatiakseen kertomuksen.

4. Komission kertomuksessa otetaan huomioon vammaisten henkilöiden, talouden toimijoiden ja asiaan liittyvien valtiosta riippumattomien järjestöjen näkemykset, mukaan lukien vammaisia henkilöitä edustavat järjestöt.

17 artikla

Neuvoston suosituksen 98/376/EY vanhentuminen

Neuvoston suositus 98/376/EY vanhentuu pp/kk/vv *[tämän direktiivin soveltamispäivä]*, ja sen soveltaminen lakkaa kyseisestä päivästä alkaen.

18 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään pp/kk/vv *[18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta]*. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.

2. Niiden on sovellettava näitä säännöksiä pp/kk/vv *[päivästä, joka on 30 kuukautta tämän direktiivin voimaantulosta]*.

3. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

19 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

20 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*

SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS

Sisältö

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA 3
1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi 3
1.2. Toimintalohko(t) 3
1.3. Ehdotus/aloite liittyy 3
1.4. Tavoite (Tavoitteet) 3
1.4.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet) 3
1.4.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet) 3
1.4.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset 4
1.4.4. Tulosindikaattorit 4
1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut 4
1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu 4
1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla. 4
1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset 5
1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehyksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin 6
1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen 6
1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen kesto ja rahoitusvaikutukset 7
1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat 7
2. HALLINNOINTI 9
2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt 9
2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t) 9
2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle hallinnointitavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle 9
2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä 9
2.2.3. Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisajankohdan odotetuista virheriskitasoista 9
2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi 9
3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET 10

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat 10
3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin 11
3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista toimintamäärärahoihin 11
3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset 13
3.2.3. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista hallintomäärärahoihin 15
3.2.4. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa 48
3.2.5. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet 48

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta

1.2. Toimintalohko(t)

Vammaisten henkilöiden oikeudet

Vammaisten henkilöiden mahdollisuudet käyttää palveluja, henkilöliikennepalveluja ja järjestelyjä ja osallistua toimintaan

Vammaisten henkilöiden vapaa liikkuvuus

1.3. Ehdotus/aloite liittyy

☐ **uuteen toimeen**

☐ **uuteen toimeen, joka perustuu pilottihankkeeseen tai valmistelutoimeen[59]**

☐ **käynnissä olevan toimen jatkamiseen**

☒ **yhden tai useamman toimen sulauttamiseen tai uudelleen suuntaamiseen johonkin toiseen/uuteen toimeen**

1.4. Tavoite (Tavoitteet)

1.4.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet)

Ehdotuksen yleisenä tavoitteena on helpottaa eurooppalaisen vammaiskortin ja/tai vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoiden vapaata liikkuvuutta, kun he matkustavat tai vierailevat toisessa jäsenvaltiossa, tunnustamalla vastavuoroisesti heidän vammaisasemansa ja myöntämällä vammaisille henkilöille mahdollisuus käyttää palveluja ja järjestelyjä, osallistua toimintaan ja hyödyntää vammaisille henkilöille varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä EU:ssa yhtäläisin ehdoin kuin ne, joita vammaisille henkilöille tarjotaan kyseisessä jäsenvaltiossa.

1.4.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet)

Erityistavoite 1: Ehdotuksen tarkoituksena on tarjota eurooppalaisen vammaiskortin haltijoille heidän matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa mahdollisuus hyödyntää yhtäläisin ehdoin vammaisille henkilöille tarjottuihin palveluihin, toimintoihin ja järjestelyihin liittyviä erityisehtoja tai erityiskohtelua.

Erityistavoite 2: Ehdotuksen tarkoituksena on tarjota eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoille heidän matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa mahdollisuus hyödyntää yhtäläisin ehdoin vammaisille henkilöille tarkoitettuja tai varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä.

[59] Sellaisina kuin nämä on määritelty varainhoitoasetuksen 58 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa.

1.4.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset

Selvitys siitä, miten ehdotuksella/aloitteella on tarkoitus vaikuttaa edunsaajien/kohderyhmän tilanteeseen

Sellaisten vammaisten henkilöiden määrän kasvu, jotka hyötyvät palveluihin, toimintoihin ja järjestelyihin liittyvistä vammaisille henkilöille tarjottavista erityisehdoista ja/tai erityiskohtelusta, kun he matkustavat tai vierailevat toisessa jäsenvaltiossa.

Sellaisten vammaisten henkilöiden määrän kasvu, jotka hyötyvät vammaisille henkilöille tarjottavista tai heille varatuista pysäköintiehdoista ja -järjestelyistä, kun he matkustavat tai vierailevat toisessa jäsenvaltiossa.

Toisessa jäsenvaltiossa matkustavien tai vierailevien vammaisten henkilöiden määrän kasvu.

1.4.4. Tulosindikaattorit

Selvitys siitä, millaisin indikaattorein ehdotuksen/aloitteen etenemistä ja tuloksia seurataan.

Niiden jäsenvaltioiden lukumäärä, jotka ovat tähän mennessä saattaneet direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään

Jäsenvaltioiden myöntämien eurooppalaisten vammaiskorttien lukumäärä

Jäsenvaltioiden myöntämien vammaisille henkilöille tarkoitettujen eurooppalaisten pysäköintilupien lukumäärä

1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu

Tärkein lyhyellä aikavälillä täytettävä vaatimus on se, että lainsäätäjät pääsevät yhteisymmärrykseen säädösehdotuksesta vuoden 2024 aikana. Ehdotukseen sisältyy [18 kuukauden määräaika], jonka kuluessa jäsenvaltioiden on saatettava hyväksytty säädös osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Ehdotuksessa esitetään myös delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten hyväksymistä.

1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.

EU:n toimet ovat tarpeen ja perusteltuja, jotta voidaan helpottaa vammaisten henkilöiden vapaata liikkuvuutta erityisehtojen ja/tai erityiskohtelun saamiseksi palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen sekä pysäköintiehtojen ja -järjestelyjen osalta

kaikissa jäsenvaltioissa yhdenvertaisesti kohdemaan asukkaiden kanssa ja näin parantaa EU:n tasolla sisämarkkinoiden toimintaa palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen osalta.

Havaittu ongelma on luonteeltaan rajat ylittävä, eivätkä jäsenvaltiot voi ratkaista sitä yksin. Sen jälkeen, kun EU:n pysäköintilupa otettiin käyttöön vuonna 1998, jäsenvaltiot ovat tehneet sen malliin kansallisia lisäyksiä tai poikkeamia, mikä takia eri jäsenvaltioissa on käytössä toisistaan eroavia lupia. Lisäksi jäsenvaltioilla on ollut lupapetoksiin ja -väärennöksiin liittyviä ongelmia. Neuvoston suositusta ei myöskään ole päivitetty teknologisen ja digitalisaatiokehityksen huomioon ottamiseksi.

Vaikka EU:n vammaiskorttia koskeva pilottihanke toteutettiin kahdeksassa jäsenvaltiossa, sillä ei ollut laajempaa EU:n tason vaikutusta, mikä aiheutti eri jäsenvaltioissa matkustaville ja vieraileville vammaisille henkilöille merkittävää epävarmuutta ja epätasa-arvoista kohtelua. Pilottihankkeessa käytetyn kortin ja sen mallin käyttäminen on vapaaehtoista, ja siksi onkin todennäköistä, että ajan mittaan sen käyttöön ilmaantuu samoja eroavuuksiin liittyviä ongelmia kuin pysäköintiluvan kohdalla.

EU:n toimien tarpeellisuus liittyy suoraan matkustamisen rajatylittävään luonteeseen ja siihen liittyviin haasteisiin, joita EU:ssa matkustavat vammaiset henkilöt kohtaavat. Näin ollen on varmistettava, että jäsenvaltioiden välillä noudatetaan riittävän koordinoitua lähestymistapaa, jolla helpotetaan sitä, että vammaiset henkilöt voivat hyödyntää palvelujen yhteydessä tarjottavia erityisehtoja yhdenvertaisesti kyseisessä maassa asuvien henkilöiden kanssa. Jos EU ei puutu asiaan, nykyiset kansallisten vammaiskorttien erot kasvaisivat ja vammaisten henkilöiden erilainen kohtelu eri jäsenvaltioissa ja siihen liittyvä epävarmuus (myös oikeudellinen epävarmuus) jatkuisi edelleen, mikä vaikuttaisi kielteisesti heidän vapaata liikkuvuutta koskevien oikeuksiensa käyttämiseen.

EU:n toimista saadaan lisäarvoa, kun otetaan käyttöön vastavuoroisesti tunnustettava väline (eurooppalainen vammaiskortti), jolla helpotetaan vammaisten henkilöiden vapaata liikkuvuutta EU:ssa ja heidän yhdenvertaista kohteluaan eri jäsenvaltioissa palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen hyödyntämisen osalta. EU:n vammaiskorttia koskevasta pilottihankkeesta tehty arviointitutkimus osoitti, että hankkeeseen osallistuneissa kahdeksassa jäsenvaltiossa EU:n toiminta on mahdollistanut vammaisaseman vastavuoroisen tunnustamisen, mitä jäsenvaltiot eivät olisi saavuttaneet yksin toimimalla. Euroopan komission toimilla edistettiin siten Euroopan vammaisstrategian 2010–2020 täytäntöönpanoa.

1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset

Eurooppalainen vammaiskortti perustuu kahteen jo käytössä olevaan välineeseen: EU:n pysäköintilupaan ja pilotoituun EU:n vammaiskorttiin. **EU:n vammaisten pysäköintilupa** luotiin neuvoston suosituksella 98/376/EY, ja sitä muutettiin vuonna 2008. Suosituksessa esitetään EU:n pysäköintiluvan yhdenmukainen malli, jonka tarkoituksena on varmistaa luvan vastavuoroinen tunnustaminen kaikissa jäsenvaltioissa ja siten helpottaa vammaisten henkilöiden vapaata liikkuvuutta, kun he liikkuvat autolla. Vaikka EU:n pysäköintiluvalla on myönteisiä vaikutuksia, sen käytössä on myös vaikeuksia. Vuosina 2018–2022 SOLVIT-palveluun toimitettiin noin 260 EU:n pysäköintilupaa koskevaa tiedustelua. Valitukset koskivat pääasiassa epävarmuutta siitä, mitä oikeuksia lupa antaa vammaisille henkilöille heidän matkustaessaan muissa jäsenvaltioissa (noin 30 prosenttia tapauksista), EU:n mallin perusteella myönnettyjen kansallisten pysäköintilupien vastavuoroista tunnustamista

(noin 25 prosenttia tapauksista) sekä EU:n pysäköintiluvan esittämisestä huolimatta saatujen sakkojen perusteltavuutta (noin 12 prosenttia tapauksista).

EU:n vammaiskorttia koskeva pilottihanke, jota testattiin vuoden 2013 katsauksen Euroopan unionin kansalaisuuteen jälkeen, toteutettiin kahdeksassa jäsenvaltiossa (Belgia, Italia, Kypros, Malta, Romania, Slovenia, Suomi ja Viro) vuosina 2016–2018, ja toimia on jatkettu hankkeen päättymisen jälkeen. Pilottihankkeessa luotiin osallistuvien kahdeksan jäsenvaltion kesken yhteinen malli kunkin jäsenvaltion kansallisten kelpoisuusperusteiden tai sääntöjen mukaisesti tunnustetun vammaisaseman vapaaehtoiselle vastavuoroiselle tunnustamiselle etujen ja palvelujen saamiseksi kulttuuri-, urheilu- ja vapaa-ajanpalveluissa ja joissakin maissa liikenteessä. Jos toimenpiteitä ei toteuteta, kansallisten vammaiskorttien ja -todistusten tunnustaminen on edelleen vapaaehtoista ja rajallista, kun on kyse erityiskohtelusta palvelujen, toimintojen ja tilojen käyttämiseksi.

1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehyksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin

Ehdotus on yhteensopiva Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin, vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan strategian ja vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen kanssa. Lisäksi se on vuosiksi 2021–2027 laaditun monivuotisen rahoituskehyksen mukainen.

1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen

Tämän lainsäädäntöehdotuksen täytäntöönpano edellyttää, että jäsenvaltioiden kanssa järjestetään kokouksia, joissa käsitellään direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä sekä delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten hyväksymistä. Kokousjärjestelyihin liittyvät kulut, toisin sanoen valtuuskuntien jäsenten matkakulut, katetaan Euroopan sosiaalirahasto plussan työllisyyden ja sosiaalisen innovoinnin (EaSI) toimintalohkosta (suora hallinnointi).

1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen kesto ja rahoitusvaikutukset

☐ **kesto on rajattu**

– ☐ toiminta alkaa [PP/KK]VVVV ja päättyy [PP/KK]VVVV.

– ☐ maksusitoumusmäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset koskevat vuosia VVVV–VVVV ja maksumäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset vuosia VVVV–VVVV.

X **kestoa ei ole rajattu**

– Käynnistysvaihe alkaa vuonna 2023 ja päättyy vuonna 2027,

– minkä jälkeen toteutus täydessä laajuudessa.

1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat[60]

X **Suora hallinnointi**, jonka komissio toteuttaa käyttämällä

– X yksiköitään, myös unionin edustustoissa olevaa henkilöstöään

– ☐ toimeenpanovirastoja

☐ **Hallinnointi yhteistyössä** jäsenvaltioiden kanssa

☐ **Välillinen hallinnointi**, jossa täytäntöönpanotehtäviä on siirretty

– ☐ kolmansille maille tai niiden nimeämille elimille

– ☐ kansainvälisille järjestöille ja niiden erityisjärjestöille (tarkennettava)

– ☐ Euroopan investointipankille tai Euroopan investointirahastolle

– ☐ varainhoitoasetuksen 70 ja 71 artiklassa tarkoitetuille elimille

– ☐ julkisoikeudellisille yhteisöille

– ☐ sellaisille julkisen palvelun tehtäviä hoitaville yksityisoikeudellisille elimille, joille annetaan riittävät rahoitustakuut;

– ☐ sellaisille jäsenvaltion yksityisoikeuden mukaisille elimille, joille on annettu tehtäväksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden täytäntöönpano ja joille annetaan riittävät rahoitustakuut;

– ☐ sellaisille elimille tai henkilöille, joille on annettu tehtäväksi toteuttaa SEU-sopimuksen V osaston mukaisia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan erityistoimia ja jotka nimetään asiaa koskevassa perussäädöksessä.

– *Jos käytetään useampaa kuin yhtä hallinnointitapaa, olisi annettava lisätietoja kohdassa ”Huomautukset”.*

Huomautukset:

Ehdotuksen talousarviovaikutukset ovat vähäiset, ja ne voidaan kattaa kokonaisuudessaan vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehyksessä jo käytettävissä olevilla resursseilla sekä henkilöstön että määrärahojen osalta, sillä mahdollisuuksia määrärahojen uudelleenkohdentamiseen on löytynyt.

[60] Kuvaukset talousarvion eri toteuttamistavoista ja viittaukset varainhoitoasetukseen ovat saatavilla budjettipääosaston BUDGpedia-verkkosivuilla osoitteessa: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx

Myös vuoden 2027 jälkeen vaikutusten odotetaan olevan hyvin vähäisiä, mikä otettaisiin huomioon laadittaessa vuoden 2027 jälkeistä monivuotista rahoituskehystä.

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

Ilmoitetaan sovellettavat aikavälit ja edellytykset.

Komissio antaa *[kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin soveltamispäivästä]* ja sen jälkeen joka viides vuosi Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle kertomuksen direktiivin soveltamisesta.

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)

2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle hallinnointitavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle

Suora hallinnointi varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti on sopivin hallinnointitapa, koska Euroopan komissio, erityisesti työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto EMPL, varmistaa koordinoinnin jäsenvaltioiden ja eri sidosryhmien kanssa.

2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä

Valvonta on osa PO EMPL:n sisäistä valvontajärjestelmää. Näissä uusissa toimissa sovelletaan samaa lähestymistapaa riskien tunnistamiseen ja niiden lieventämiseen.

2.2.3. Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisajankohdan odotetuista virheriskitasoista

Valvonta on osa PO EMPL:n sisäistä valvontajärjestelmää. Nämä uudet toimet aiheuttavat vain vähäisiä lisäkustannuksia pääosastotason valvontaan.

2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi

Ilmoitetaan käytössä olevat ja suunnitellut ehkäisy- ja suojatoimenpiteet, esimerkiksi petostentorjuntastrategian pohjalta

Komissio varmistaa rahoitettavien toimien toteutuksen yhteydessä, että unionin taloudellisia etuja suojataan petoksia, korruptiota ja muuta laitonta toimintaa ehkäisevillä toimenpiteillä, tehokkailla tarkastuksilla ja perimällä virheellisesti maksetut varat takaisin ja, jos väärinkäytöksiä havaitaan, tehokkailla, oikeasuhteisilla ja varoittavilla seuraamuksilla. Komissiolla on tämän päätöksen nojalla oikeus suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi 11 päivänä marraskuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 mukaisesti. Tarkastukset tekee tarvittaessa Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF), ja niihin sovelletaan Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista 25 päivänä toukokuuta 1999 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1073/1999.

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat

- Talousarviossa jo olevat budjettikohdat

Monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeiden ja budjettikohtien mukaisessa järjestyksessä.

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	Budjettikohta	Menolaji	Rahoitusosuudet			
	Numero 2b	JM/EI-JM[61]	EFTA-mailta[62]	ehdokasmailta ja mahdollisilta ehdokasmailta[63]	muilta kolmansilta mailta	muut käyttötarkoitukseensa sidotut tulot
	07 02 04 00 – ESR+:n EaSI-toimintalohko	JM	KYLLÄ/	KYLLÄ	KYLLÄ	EI

61 JM = jaksotetut määrärahat; EI-JM = jaksottamattomat määrärahat.
62 EFTA: Euroopan vapaakauppaliitto.
63 Ehdokasmaat ja soveltuvin osin Länsi-Balkanin mahdolliset ehdokasmaat.

3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista toimintamäärärahoihin

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä toimintamäärärahoja.

– X Ehdotus/aloite edellyttää toimintamäärärahoja seuraavasti:

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	Numero	2b

Pääosasto: EMPL			Vuosi **2023**	Vuosi **2024**	Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**				**YHTEENSÄ**
• Toimintamäärärahat											
Budjettikohta[64] 07 02 04 00	Sitoumukset	(1a)			0,560	0,060					**0,620**
	Maksut	(2 a)			0,060	0,310	0,250				**0,620**
Budjettikohta	Sitoumukset	(1b)									
	Maksut	(2b)									
Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat[65]											
Pääosaston EMPL määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	=1a+1b +3			0,560	0,060					**0,620**
	Maksut	=2a+2b +3			0,060	0,310	0,250				**0,620**

• Toimintamäärärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	(4)									
	Maksut	(5)									

64 Virallisen budjettinimikkeistön mukaisesti.

65 Tekninen ja/tai hallinnollinen apu sekä EU:n ohjelmien ja/tai toimien toteuttamiseen liittyvät tukimenot (entiset BA-budjettikohdat), epäsuora ja suora tutkimustoiminta.

• Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat YHTEENSÄ		(6)									
Monivuotisen rahoituskehyksen **OTSAKKEESEEN 2b kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ**	Sitoumukset	=4+ 6			0,560	0,060					**0,620**
	Maksut	=5+ 6			0,060	0,310	0,250				**0,620**

Jos ehdotuksella/aloitteella on vaikutuksia useampaan otsakkeeseen, toistetaan edellä oleva osa:

• Toimintamäärärahat (kaikki otsakkeet) YHTEENSÄ	Sitoumukset	(4)									
	Maksut	(5)									
Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat (kaikki otsakkeet) YHTEENSÄ		(6)									
Monivuotisen rahoituskehyksen **OTSAKKEISIIN 1–6 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ** (Viitemäärä)	Sitoumukset	=4+ 6			0,560	0,060					**0,620**
	Maksut	=5+ 6			0,060	0,310	0,250				**0,620**

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	**7**	”Hallintomenot”

Tämän osan täyttämisessä on käytettävä rahoitusselvityksen liitteessä (Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamista koskevista sisäisistä säännöistä (Euroopan komissiota koskeva pääluokka) annetun komission päätöksen liite 5) olevaa hallintomäärärahoja koskevaa selvitystä, joka on laadittava ennen rahoitusselvityksen laatimista. Liite ladataan DECIDE-tietokantaan komission sisäistä lausuntokierrosta varten.

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

		Vuosi **2023**	Vuosi **2024**	**2025**	**2026**	**2027**			**YHTEENSÄ**
Pääosasto: EMPL									
• Henkilöresurssit		0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**
• Muut hallintomenot									
PO EMPL **YHTEENSÄ**	Määrärahat	0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**

Monivuotisen rahoituskehyksen **OTSAKKEESEEN 7 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ**	(Sitoumukset yhteensä = maksut yhteensä)	0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

		Vuosi **2023**	Vuosi **2024**	Vuosi **2025**	Vuosi **2026**	Vuosi **2027**				**YHTEENSÄ**
Monivuotisen rahoituskehyksen **OTSAKKEISIIN 1–7 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ**	Sitoumukset	0,342	0,342	0,902	0,402	0,342				**2,330**
	Maksut	0,342	0,342	0,402	0,652	0,592				**2,330**

3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset

maksusitoumusmäärärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tavoitteet ja tuotokset ⇩			Vuosi **2023**		Vuosi **2024**		Vuosi **2025**		Vuosi **2026**		Vuosi **2027**								**YHTEENSÄ**	
			TUOTOKSET																	
	Tyyppi[66]	Keskimäär. kustannukset	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lukumäärä yhteensä	Kustannukset yhteensä
ERITYISTAVOITTEET 1 ja 2[67]																				
– Tuotos	Kokoukset EU:n jäsenvaltioiden kanssa						4	0,060	4	0,060									8	0,120
– Tuotos	Kansallisten täytäntöönpanosäädösten tarkastaminen								1	0,250	1	0,250							2	0,500
Välisumma, erityistavoite 1																				
KAIKKI YHTEENSÄ							4	0,060	5	0,310	1	0,250							10	0,620

66 Tuotokset ovat tuloksena olevia tuotteita ja palveluita (esim. rahoitettujen opiskelijavaihtojen määrä tai rakennetut tiekilometrit).

67 Suunnitelluilla toimilla tuetaan kummankin erityistavoitteen saavuttamista.

3.2.3. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista hallintomäärärahoihin

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä hallintomäärärahoja.

– X Ehdotus/aloite edellyttää hallintomäärärahoja seuraavasti:

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	2023	2024	2025	2026	2027			**YHTEENSÄ**
Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKE 7								
Henkilöresurssit	0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**
Muut hallintomenot								
Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKE 7, välisumma	0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**
Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKKEESEEN 7[68] sisältymättömät								
Henkilöresurssit								
Muut hallintomenot								
Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKKEESEEN 7 sisältymättömät, välisumma	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.			n.a.
YHTEENSÄ	0,342	0,342	0,342	0,342	0,342			**1,710**

Henkilöresursseja ja muita hallintomenoja koskeva määrärahatarve katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetuilla pääosaston määrärahoilla ja/tai pääosastossa toteutettujen uudelleenjärjestelyjen tuloksena saaduilla määrärahoilla sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka toimea hallinnoiva pääosasto voi saada käyttöönsä vuotuisessa määrärahojen jakomenettelyssä talousarvion puitteissa.

[68] Tekninen ja/tai hallinnollinen apu sekä EU:n ohjelmien ja/tai toimien toteuttamiseen liittyvät tukimenot (entiset BA-budjettikohdat), epäsuora ja suora tutkimustoiminta.

3.2.3.1. Henkilöresurssien arvioitu tarve

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä henkilöresursseja.

– X Ehdotus/aloite edellyttää henkilöresursseja seuraavasti:

Arvio kokoaikaiseksi henkilöstöksi muutettuna

		2023	2024	2025	2026	2027		
• **Henkilöstötaulukkoon sisältyvät virat/toimet (virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt)**								
20 01 02 01 (päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa)		2	2	2	2	2		
20 01 02 03 (EU:n ulkopuoliset edustustot)								
01 01 01 01 (epäsuora tutkimustoiminta)								
01 01 01 11 (suora tutkimustoiminta)								
Muu budjettikohta (mikä?)								
• **Ulkopuolinen henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna)**[69]								
20 02 01 (kokonaismäärärahoista katettavat sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö)								
20 02 03 (sopimussuhteiset ja paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat, vuokrahenkilöstö ja nuoremmat asiantuntijat EU:n ulkopuolisissa edustustoissa)								
XX 01 xx **yy zz** [70]	– päätoimipaikassa							
	– EU:n ulkopuolisissa edustustoissa							
01 01 01 02 (sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö - epäsuora tutkimustoiminta)								
01 01 01 12 (sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö - suora tutkimustoiminta)								
Muu budjettikohta (mikä?)								
YHTEENSÄ		**2**	**2**	**2**	**2**	**2**		

XX viittaa kyseessä olevaan toimintalohkoon eli talousarvion osastoon.

Henkilöresurssien tarve katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetulla pääosaston henkilöstöllä ja/tai pääosastossa toteutettujen henkilöstön uudelleenjärjestelyjen tuloksena saadulla henkilöstöllä sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka toimea hallinnoiva pääosasto voi saada käyttöönsä vuotuisessa määrärahojen jakomenettelyssä talousarvion puitteissa.

Kuvaus henkilöstön tehtävistä:

Virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt	2 AD-virkamiestä tukee hyväksymisprosessissa käytäviä neuvotteluja, järjestää kokoukset jäsenvaltioiden kanssa ja laatii tarvittaessa täytäntöönpanosäädöksiä ja delegoituja säädöksiä.
Ulkopuolinen henkilöstö	

69 Sopimussuhteiset toimihenkilöt, paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat, vuokrahenkilöstö ja nuoremmat asiantuntijat EU:n ulkopuolisissa edustustoissa.

70 Toimintamäärärahoista katettavan ulkopuolisen henkilöstön enimmäismäärä (entiset BA-budjettikohdat).

3.2.4. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa

Ehdotus/aloite

– X voidaan rahoittaa kokonaan kohdentamalla menoja uudelleen monivuotisen rahoituskehyksen kyseisen otsakkeen sisällä.

Tarvittavat määrärahat voidaan sisällyttää ESR+:n vuosien 2025–2027 suoraan hallinnoitavaan toimintalohkoon.

– ☐ edellyttää monivuotisen rahoituskehyksen kyseiseen otsakkeeseen sisältyvän kohdentamattoman liikkumavaran ja/tai monivuotista rahoituskehystä koskevassa asetuksessa määriteltyjen erityisvälineiden käyttöä.

Selvitys tarvittavista toimenpiteistä, mainittava myös kyseeseen tulevat rahoituskehyksen otsakkeet, budjettikohdat ja määrät sekä ehdotetut välineet.

– ☐ edellyttää monivuotisen rahoituskehyksen tarkistamista.

Selvitys tarvittavista toimenpiteistä, mainittava myös kyseeseen tulevat rahoituskehyksen otsakkeet, budjettikohdat ja määrät

3.2.5. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

Ehdotus/aloite

– ☐ rahoittamiseen ei osallistu ulkopuolisia tahoja

– X rahoittamiseen osallistuu ulkopuolisia tahoja seuraavasti (arvio):

Määrärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	2025	2026	2027					Yhteensä
ETA-maat	p.m.	p.m.	p.m.					p.m.
Yhteisrahoituksella katettavat määrärahat YHTEENSÄ	p.m.	p.m.	p.m.					p.m.

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

– X Ehdotuksella/aloitteella ei ole vaikutuksia tuloihin.

– ☐ Ehdotuksella/aloitteella on vaikutuksia tuloihin seuraavasti:

  – ☐ vaikutukset omiin varoihin

  – ☐ vaikutukset muihin tuloihin

  – tulot on kohdennettu menopuolen budjettikohtiin☐

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tulopuolen budjettikohta:	Käytettävissä olevat määrärahat kuluvana varainhoitovuonna	Ehdotuksen/aloitteen vaikutus[71]						
		Vuosi **N**	Vuosi **N+1**	Vuosi **N+2**	Vuosi **N+3**	ja näitä seuraavat vuodet (ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat, ks. kohta 1.6)		
Momentti ….								

Vastaava(t) menopuolen budjettikohta (budjettikohdat) käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen tapauksessa:

Muita huomautuksia (esim. tuloihin kohdistuvan vaikutuksen laskentamenetelmä/-kaava tai muita lisätietoja).

[71] Perinteiset omat varat (tulli- ja sokerimaksut) on ilmoitettava nettomääräisinä eli bruttomäärästä on vähennettävä kantokuluja vastaava 20 prosentin osuus.